

HYBRYDOWE CZYTANIE BEZ TAJEMNIC

PROMOCJA CZYTANIA PRZYSZŁOŚCI

Broszura dobrych praktyk

Kolekcja sposobów na aktywne
przygotowanie młodzieży do nowych
sposobów obcowania z tekstem

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Informacja:

Sfinansowane przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie są jednak wyłącznie poglądami i opiniami autora(-ów) i niekoniecznie odzwierciedlają stanowisko Unii Europejskiej ani Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Ani Unia Europejska, ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Ten utwór jest udostępniony na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowe. Możesz kopiować, udostępniać, adaptować i wykorzystywać ten materiał do celów niekomercyjnych, pod warunkiem spełnienia następujących warunków: musisz podać odpowiednie uznanie autorstwa, zamieścić link do licencji oraz wskazać, czy zostały wprowadzone zmiany. Możesz zrobić to w dowolny rozsądny sposób, ale nie w sposób sugerujący, twoje wyłączne autorstwo lub sposób, w jaki korzystasz z materiału to sugeruje. Nie możesz wykorzystywać tego materiału do celów komercyjnych.

Prześłanie od Konsorcjum PageTurners

“

Rewolucja cyfrowa dokonuje się na naszych oczach, niosąc ze sobą zarówno możliwości, jak i zagrożenia, które wciąż uczymy się rozumieć. Czytanie pozostanie istotną częścią życia, dlatego przyszłe pokolenia muszą być przygotowane na zmieniające się sposoby obcowania z tekstem. Ta publikacja stanowi krok w stronę czytania hybrydowego: świadomego łączenia formatu drukowanego, cyfrowego, audio i multimedialnego, wybieranego w zależności od celu i kontekstu.

Konsorcjum PageTurners

Kiedy przyglądamy się tematowi czytania, stosunkowo często tkwimy w utartych schematach. Narracje dotyczące czytania przez młodych ludzi zwykle krążą wokół tego, czy (nie) czytają, czy czytają ze zrozumieniem (albo bez zrozumienia), oraz wokół (niskiej) jakości utworów, które chętnie wybierają.

Jednocześnie, gdy z przekonaniem powtarzamy za sobą, że „dziś wszystko wygląda inaczej niż kiedyś”, rewolucja cyfrowa nadal trwa, po cichu przekształcając zarówno nasze nawyki czytelnicze, jak i samo znaczenie ukryte w słowie „czytać”.

Proponujemy, aby to właśnie rewolucja cyfrowa stała się perspektywą, przez którą będziemy przyglądać się współczesnym praktykom czytelniczym, a także oczekiwaniom i wyzwaniom, z jakimi mierzą się młodzi ludzie oraz dorośli wspierający ich czytanie na różnych etapach życia.

Projekt PageTurners powstał jako odpowiedź na tę zmieniającą się rzeczywistość. Wychodzi on z założenia, że młodzi ludzie potrzebują czegoś więcej niż tylko pewności w poruszaniu się po świecie cyfrowym. Potrzebują kompetencji, które pozwolą im odnajdywać się w hybrydowych środowiskach czytania, radzić sobie z rozproszeniem, oceniać wiarygodność informacji oraz w sposób refleksyjny korzystać zarówno z tekstów cyfrowych, jak i tradycyjnych.

W tym zbiorze znajdziesz 30 praktycznych aktywności zaprojektowanych po to, aby promować czytanie wśród młodych ludzi z wykorzystaniem formatów cyfrowych, tradycyjnych i hybrydowych. Każda praktyka zawiera jasne wskazówki, proponowane materiały oraz elastyczne metody, z których osoby pracujące z młodzieżą i/lub kadra biblioteczna mogą korzystać, aby wzmacniać zaangażowanie, rozumienie tekstu, kreatywność i krytyczne - hybrydowe - czytanie.

SPIS TREŚCI

(KLIKNIJ TYTUŁ I PRZEJDŹ DO PRAKTYKI)

WPROWADZENIE 3

Przesłanie od partnerstwa projektowego

1. KRÓTSZE NIŻ TWEET 7

Konceptualizowanie nowych formatów czytania

2. BOHATEROWIE I ANTYBOHATEROWIE 11

Aktywizowanie czytania poprzez odgrywanie ról

3. CZYTANIE USZAMI 15

Poszerzanie czytania poza druk

4. HISTORIE RAZEM 19

Współtworzenie opowieści w różnych formatach

5. LITERACKIE SWATANIE 23

Nowe spojrzenie na postaci w kulturze cyfrowej

6. WIRTUALNY KLUB KSIĄŻKI 27

Łączenie czytelników ponad granicami

7. OPOWIADANIE WIZUALNE 31

Przekładanie tekstu na media wizualne

8. POEZJA "BLACKOUT" 35

Przekształcanie istniejącego tekstu w sztukę

9. OCZAMI INNEGO 39

Odkrywanie alternatywnych perspektyw narracyjnych

SPIS TREŚCI

(KLIKNIJ TYTUŁ I PRZEJDŹ DO PRAKTYKI)

10.	CZYTAĆ CZY NIE CZYTAĆ?	43
	Budowanie zrównoważonego spojrzenia	
11.	LITERACKI ESCAPE ROOM	47
	Gamifikacja czytania i rozumienia tekstu	
12.	WERYFIKOWANIE FIKCJI	51
	Wzmacnianie krytycznej kompetencji cyfrowej	
13.	SPRINTY CZYTELNICZE	55
	Budowanie koncentracji poprzez mikroczytanie	
14.	GŁOS NARRATORA	59
	Łączenie aktywnego czytania z mediami kreatywnymi	
15.	A-CZYTANIE, P-CZYTANIE	63
	Równoważenie celu i przyjemności	
16.	MARATON CZYTELNICZY	67
	Tworzenie wspólnych doświadczeń czytelniczych	
17.	CZYTAM. CZYTAM? CZYTAM!	71
	Doświadczenie tekstu poprzez emocje	
18.	PRZERABIANIE KLASYKI	75
	Uaktualnianie literatury dla współczesnych odbiorców	
19.	CZYTANIE PREDYKCYJNE	79
	Przekształcanie czytania w aktywne odkrywanie	

SPIS TREŚCI

123

30. DZIENNIKI REFLEKSJI

Rozszerzanie czytania
poprzez osobistą refleksję

(KLIKNIJ TYTUŁ I PRZEJDŹ DO PRAKTYKI)

20.	NOWE SPOJRZENIE NA OKŁADKĘ KSIĄŻKI	83
	Wizualizowanie literatury poprzez projektowanie cyfrowe	
21.	RELAKS	87
	Łączenie czytania z dobrostanem	
22.	KRĘGI CZYTANIA HYBRYDOWEGO	91
	Łączenie czytania drukowanego i cyfrowego	
23.	CZYTANIE PRZESZ TEATR	95
	Odgrywanie i dyskutowanie literatury	
24.	PORTRET POSTACI	99
	Wizualizowanie bohaterów na podstawie tekstu	
25.	REMIKS OPOWIADANIA 2.0	103
	Łączenie czytania, kreatywności i AI	
26.	NOWELA	107
	Budowanie opowieści z tytułów książek	
27.	KSIĄŻKI I EKRANY	111
	Łączenie czytania z kulturą ekranów	
28.	ROZMOWA O CZYTANIU	115
	Pogłębianie rozumienia poprzez dialog	
29.	CZYTANIE PODCASTOWE	119
	Przekształcanie czytania w produkcję audio	

1. KRÓTSZE NIŻ TWEET

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Skuteczna promocja czytania zaczyna się od wzbudzenia ciekawości i stworzenia przestrzeni do zaangażowania. Krótka, zabawowa aktywność może być do tego idealnym punktem wyjścia. W tej praktyce uczestnicy tworzą własne sześciowyrazowe historie, rozwijając zwięzłość, wyobraźnię i umiejętność budowania znaczenia przy użyciu bardzo niewielu słów. Stwarza to również okazję do refleksji nad tym, jak formaty cyfrowe i drukowane w różny sposób kształtują treść. Zwięzły cyfrowy „tweet” i dłuższa narracja drukowana mogą wykorzystywać bardzo odmienne formy, a mimo to przekazywać podobną ideę, emocję albo komunikat.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Sześciowyrazowa historia „Na sprzedaż: buciki niemowlęce, nigdy nieużywane” jest powszechnie kojarzona z Ernestem Hemingwayem i z legendarnym zakładem, w którym miał on rzekomo stwierdzić, że potrafi opowiedzieć pełną, poruszającą emocjonalnie historię za pomocą zaledwie sześciu słów. Choć autorstwo Hemingwaya nigdy nie zostało potwierdzone, historia ta stała się wpływowym przykładem skrajnej zwięzłości narracyjnej. Format ten został później spopularyzowany przez projekt Six-Word Memoirs, uruchomiony przez Larry’ego Smitha w 2006 roku, i od tego czasu jest szeroko wykorzystywany przez nauczycieli jako dostępne narzędzie twórczej ekspresji. Nasza adaptacja wykorzystuje ten znany format jako angażujące wprowadzenie do różnych formatów i czytania hybrydowego. Uczestnicy tworzą i udostępniają sześciowyrazowe narracje, zastanawiając się nad tym, jak zwięzły komunikat online i dłuższy tekst tradycyjny mogą używać odmiennych form, a jednocześnie przekazywać podobnie złożone emocje, wydarzenia i znaczenia.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do twórczego opowiadania, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karteczki, samoprzylepne notatki albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do sześciowyrazowych historii

Osoba prowadząca przedstawia ideę sześciowyrazowych historii i podaje dwa albo trzy przykłady. Uczestnicy rozmawiają o tym, jak tak krótkie teksty mogą mimo wszystko sugerować postaci, emocje i pełne wydarzenia.

02. Odkrywanie różnych formatów czytania

Grupa krótko porównuje zwarte komunikaty cyfrowe z dłuższymi narracjami drukowanymi. Osoba prowadząca pyta, jak format wpływa na dobór słów, interpretację i ilość informacji pozostawionych odbiorcy.

03. Wspólna burza mózgów

Uczestnicy pracują indywidualnie, w parach albo w małych grupach. Wybierają temat i zbierają przydatne słowa, emocje, postaci i sytuacje z nim związane.

04. Tworzenie sześciowyrazowych historii

Uczestnicy piszą jedną albo kilka historii składających się dokładnie z sześciu słów. Każda historia powinna sugerować szerszą narrację, a każde słowo powinno być użyte celowo.

05. Dzielenie się historiami

Uczestnicy prezentują swoje historie, czytając je na głos, pokazując na papierze albo publikując na wspólnej tablicy cyfrowej. Inna osoba może również zinterpretować albo odegrać wybraną historię.

06. Informacja zwrotna i interpretacja

Grupa komentuje emocjonalny wpływ, jasność i oryginalność historii. Uczestnicy porównują różne znaczenia, które odkryli w tych samych sześciu słowach.

07. Refleksja nad czytaniem hybrydowym

Osoba prowadząca pyta, jak historia zmieniała się, gdy była czytana po cichu, wypowiedzana na głos albo wyświetlana cyfrowo. Uczestnicy zastanawiają się, jak krótkie i długie formaty mogą przekazywać podobne idee na różne sposoby.

KRÓTSZE NIŻ TWEET

Twórz poruszające historie w dokładnie 6 słowach.

Jak to działa

- Wybierz temat, emocję, postać albo sytuację.
- Napisz historię, używając dokładnie sześciu słów.
- Każde słowo powinno mieć znaczenie.
- Podziel się nią, przeczytaj ją na głos i porozmawiaj o tym, jak format zmienia znaczenie.

Przykład:

Na sprzedaż: buciki
niemowlęce, nigdy
nieużywane

Tematyka

Emocja

Postać

Działanie

Przedmiot

Miejsce

Słowo 1:

_____

Słowo 2:

_____

Słowo 3:

_____

Słowo 4:

_____

Słowo 5:

_____

Słowo 6:

_____

Podziel się i zastanów

- Jak wybrałeś/aś swoje sześć słów?
- Co zmieniło się, gdy historia została wypowiedziana na głos?
- W jaki sposób bardzo krótki tekst może sugerować większą historię?

2. Bohaterowie i antybohaterowie

**CZYTANIE
POPRAZ
GRANIE RÓL**

Ta praktyka przekształca analizę postaci w aktywne doświadczenie grupowe. Uczestnicy tworzą jednego wspólnego bohatera na podstawie swoich mocnych stron oraz jednego antybohatera reprezentującego przeszkody, z którymi się mierzą. Poprzez dyskusję, opowiadanie historii i odgrywanie ról odkrywają, w jaki sposób konstruowane są postaci literackie oraz jak fikcyjne konflikty mogą odzwierciedlać rzeczywiste wyzwania. Praktyka ta kładzie większy nacisk na tradycyjny wymiar czytania, który w naszej codziennej pracy nad rozwojem kompetencji czytelniczych okazał się szczególnie skuteczny, ponieważ pozwala uczestnikom kształtować postaci i historie na własny sposób.

CZAS

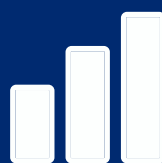
**20-40
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEWIELE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Aktywność wywodzi się z ugruntowanych metod analizy postaci stosowanych w edukacji literackiej. Metody te zachęcają czytelników do rozpoznawania cech, motywacji, wartości, słabości i konfliktów poprzez interpretowanie informacji zawartych w tekście. Ćwiczenia edukacyjne polegające na tworzeniu postaci rozwinęły później to podejście, zapraszając osoby uczące się do tworzenia własnych bohaterów i złoczyńców, często poprzez łączenie fikcyjnych mocnych stron i przeszkód z problemami życia codziennego. Odgrywanie ról i interpretacja dramatyczna również mają długą tradycję w edukacji czytelniczej, ponieważ pozwalają odbiorcom analizować wybory postaci za pomocą ruchu, głosu i interakcji. W tej wersji cała grupa staje się jednym wspólnym bohaterem, a dzielone przez uczestników bariery zostają przekształcone w antybohatera. Odgrywanie ról, ruch i wspólne opowiadanie dają uczestnikom bezpośredni wpływ na narrację, dzięki czemu analiza postaci nabiera osobistego charakteru, zachowując jednocześnie ścisły związek z tradycyjnym czytaniem literatury.

Cele

- Zrozumienie, w jaki sposób mocne strony, słabości i motywacje kształtują postaci literackie.
- Rozwijanie umiejętności wspólnego opowiadania historii, odgrywania ról i interpretacji.
- Łączenie fikcyjnych konfliktów z wyzwaniami doświadczanymi przez grupę.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Dwa duże arkusze papieru albo tablica.
- Markery i karteczki samoprzylepne.
- Kontury bohatera i antybohatera.
- Proste opcjonalne rekwizyty, takie jak szaliki, kapelusze albo karty.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do bohaterów i antybohaterów

Osoba prowadząca krótko omawia, co sprawia, że postać jest bohaterska, pełna słabości albo budząca zagrożenie. Uczestnicy wskazują przykłady z książek, filmów, gier albo opowieści cyfrowych.

02. Tworzenie wspólnego bohatera

Grupa wymienia swoje wspólne mocne strony, umiejętności i aspiracje. Cechy te zostają połączone w jedną fikcyjną postać bohatera i dodane do dużego konturu postaci.

- Uczestnicy zastanawiają się:
- W czym bohater jest dobry?
- Co bohater próbuje osiągnąć?
- Jakie wsparcie ma bohater?
- Jakie słabości mogą powodować trudności?

03. Projektowanie antybohatera

Uczestnicy tworzą postać przeciwną, reprezentującą wspólne wyzwanie, takie jak rozproszenie, brak motywacji, lęk przed porażką albo presja czasu.

Ustalają: Czego chce antybohater? W jaki sposób antybohater przeszkadza bohaterowi?

04. Budowanie konfliktu

Grupa tworzy krótką historię, w której bohater spotyka antybohatera.

Uczestnicy mogą budować ją zdanie po zdaniu, przydzielać role albo tworzyć kilka nieruchomych scen przedstawiających kluczowe momenty.

05. Odgrywanie historii

Ochotnicy odgrywają główny konflikt, podczas gdy pozostała część grupy może dodawać narrację, efekty dźwiękowe albo sugestie. Scena powinna pokazywać, jak bohater wykorzystuje wspólne mocne strony, aby odpowiedzieć na wyzwanie.

07. Zakończenie aktywności

Grupa uzgadnia jedno praktyczne działanie, które może pomóc w rozwiązaniu wyzwania reprezentowanego przez antybohatera. Osoba prowadząca kończy aktywność, podkreślając, że postaci literackie nabierają znaczenia poprzez swoje wybory, konflikty i relacje.

Bohaterowie i antybohaterowie

Zbuduj dwie postaci. Stwórz jeden konflikt. Znajdź jedno działanie w prawdziwym świecie.

Użyj kart albo uzupełnij je wspólnie na tablicy.

WSPÓLNY BOHATER

ANTYBOHATER

ZBUDUJ KONFLIKT

1

SPOTKANIE

Gdzie i w jaki sposób spotykają się postaci?

2

STARCIE

Co robi antybohater, aby powstrzymać bohatera?

3

REAKCJA

Które mocne strony pomagają bohaterowi zareagować?

NASZE DZIAŁANIE W PRAWDZIWYM ŚWIECIE

Jedno praktyczne działanie, które możemy podjąć wobec tego wyzwania:

3.CZYTANIE USZAMI

**POZA
DRUKIEM I
EKRANEM**

Audiobooki stały się powszechnie wykorzystywanym sposobem obcowania z literaturą. Ta aktywność przedstawia słuchanie jako pełnoprawną i wartościową formę czytania. Uczestnicy słuchają fragmentu audiobooka, zastanawiają się nad tym, jak głos narratora, ton, tempo i ekspresja wpływają na rozumienie tekstu i budowanie atmosfery, a następnie tworzą krótką odpowiedź w formie podcastu. W ramach bookletu aktywność ta poszerza pojęcie czytania poza tekst drukowany i zachęca uczestników do porównania, w jaki sposób znaczenie i doświadczenie są tworzone w formatach wizualnych, dźwiękowych i cyfrowych.

CZAS

**75
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**DO 10
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEWIELE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Audiobooki wywodzą się z tradycji ustnego opowiadania, publicznego czytania i nagrywanej literatury, natomiast podcasty sprawiły później, że treści mówione stały się łatwiejsze do tworzenia i rozpowszechniania. Ich wykorzystanie edukacyjne odzwierciedla szersze rozumienie kompetencji czytelniczych, zgodnie z którym wartościowe obcowanie z opowieściami może odbywać się zarówno poprzez słuchanie, jak i wizualne odczytywanie tekstu. Audiobooki są powszechnie wykorzystywane do wspierania rozumienia, rozwijania słownictwa, zwiększania przyjemności z czytania i ułatwiania dostępu do literatury, szczególnie w przypadku osób niechętnych czytaniu oraz tych, które lepiej korzystają z formatów dźwiękowych. Tworzenie podcastu dodaje aktywny wymiar, ponieważ wymaga od uczestników uporządkowania, podsumowania i przekazania swojego rozumienia odbiorcom. W tej aktywności uczestnicy wychodzą poza bierne słuchanie: analizują narrację, porównują dźwięk z cichym czytaniem i tworzą krótką odpowiedź podcastową, która pokazuje ich zrozumienie tekstu.

Cele

- Odkrywanie słuchania jako wartościowego sposobu obcowania z literaturą.
- Rozpoznawanie, w jaki sposób głos, tempo i ton wpływają na interpretację.
- Przekształcanie rozumienia tekstu i osobistej refleksji w krótką wypowiedź audio.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Wybrany fragment audiobooka.
- Słuchawki i urządzenia do odtwarzania dźwięku.
- Telefon, tablet albo komputer z funkcją nagrywania.
- Jeden albo dwa krótkie przykłady podcastów literackich.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do czytania audio

Osoba prowadząca przedstawia audiobooki i podcasty jako formaty, dzięki którym można doświadczać literatury, interpretować ją i o niej dyskutować. Uczestnicy krótko dzielą się swoimi wcześniejszymi doświadczeniami związanymi ze słuchaniem tekstów.

02. Indywidualne słuchanie

Uczestnicy słuchają wybranego fragmentu audiobooka. Zapisują ważne wydarzenia, emocje i szczegóły, zwracając uwagę na głos narratora, tempo i akcentowanie.

03. Porównywanie formatów

Uczestnicy rozmawiają o tym, czym słuchanie różniło się od cichego czytania. Biorą pod uwagę koncentrację, wyobraźnię, wpływ emocjonalny i rolę narratora.

04. Planowanie odpowiedzi podcastowej

Indywidualnie albo w parach uczestnicy przygotowują krótką wypowiedź zawierającą:

- Krótkie podsumowanie.
- Jedną ważną ideę albo chwilę.
- Osobistą reakcję.
- Komentarz dotyczący narracji.

05. Nagrywanie i udostępnianie

Po wysłuchaniu uczestnicy próbują nagrać i odtworzyć krótki podcast albo fragment audiobooka trwający około pięciu minut. Wybrane nagrania są prezentowane grupie albo przesyłane do zamkniętej przestrzeni cyfrowej.

06. Refleksja końcowa

Grupa wskazuje sytuacje, w których czytanie audio może być szczególnie przydatne. Osoba prowadząca podkreśla, że czytanie hybrydowe polega na wybieraniu formatów zgodnie z celem, preferencjami i dostępnością. 17

CZYTANIE USZAMI

Słuchaj uważnie. Zwróć uwagę na głos. Stwórz własną odpowiedź audio.

Korzystaj z tej karty podczas słuchania fragmentu audiobooka.

1. SŁUCHAJ I ZAPISUJ

KLUCZOWE WYDARZENIE

Co się wydarzyło?

EMOCJA

Które uczucie było najsilniejsze?

SZCZEGÓŁ

Jaki obraz albo szczegół pozostał Ci w pamięci?

PYTANIE

Nad czym nadal się zastanawiasz?

2. ZWRÓĆ UWAGĘ NA NARRATORA

TEMPO

wolne

szybkie

TON

spokojny

dramatyczny
mocny

GŁOS

delikatny

WPŁYW

zdystansowany

angażujący

3. ZAPLANUJ SWÓJ 5-MINUTOWY PODCAST

1 PODSUMOWANIE

Krótko wyjaśnij, czego dotyczył fragment.

2 KLUCZOWY MOMENT

Krótko wyjaśnij, czego dotyczył fragment.

3 REAKCJA

Krótko wyjaśnij, czego dotyczył fragment.

4 NARRACJA

Krótko wyjaśnij, czego dotyczył fragment.

4.HISTORIE RAZEM

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Wspólne pisanie pokazuje uczestnikom, że historie mogą rozwijać się dzięki wymianie pomysłów, słuchaniu i dzieleniu odpowiedzialności. Pracując w małych grupach, każda osoba dodaje jedno zdanie albo akapit, stopniowo tworząc wspólną narrację w formie pisemnej lub ustnej. Gotowe historie są następnie prezentowane, omawiane i udoskonalane poprzez pytania oraz informacje zwrotne. W ramach bookletu praktyka ta wzmacnia kreatywność i pracę zespołową, a jednocześnie pomaga uczestnikom dostrzegać luki, sprzeczności i brakujący kontekst w napotykanym przez nich opowieściach.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Wspólne pisanie wywodzi się ze społecznych i konstruktywistycznych podejść do uczenia się, które postrzegają pisanie jako proces rozwijający się poprzez rozmowę, negocjowanie i wspólne podejmowanie decyzji. Zamiast traktować autorstwo jako całkowicie indywidualne, metody współpracy zachęcają kilka osób do wspólnego planowania, tworzenia, przeglądania albo poprawiania jednego tekstu. W praktyce edukacyjnej powstało wiele wariantów tej metody, w tym historie rotacyjne, w których każda osoba dodaje jedno zdanie albo akapit, a następnie przekazuje narrację dalej. Ćwiczenia te sprawiają, że zwykle niewidoczne decyzje dotyczące kolejności, tonu i spójności stają się przedmiotem otwartej dyskusji grupowej. Ta praktyka wykorzystuje ten przystępny format i uzupełnia go o prezentację grupową oraz informację zwrotną, pomagając uczestnikom obserwować, jak budowana jest spójność, gdzie pojawiają się luki narracyjne i w jaki sposób różni autorzy mogą nadać tej samej historii nowy kierunek.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wspólnego pisania i aktywnego słuchania.
- Ćwiczenie zachowywania spójności przy jednoczesnym kreatywnym reagowaniu na pomysły innych osób.
- Rozpoznawanie sprzeczności, luk i możliwości udoskonalenia narracji.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Papier i długopisy.
- Opcjonalne inspiracje do opowieści, obrazy albo zdania rozpoczynające.
- Tablica albo duży arkusz papieru do burzy mózgów.
- Opcjonalny wspólny dokument albo projektor.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do wspólnego opowiadania historii

Osoba prowadząca wyjaśnia, że każda grupa stworzy jedną historię poprzez wspólne dodawanie kolejnych elementów. Uczestnicy zgadzają się, że każdy pomysł będzie szanowany i że żadna osoba nie będzie kontrolować całej narracji.

02. Wybór ram początkowych

Każda grupa wybiera albo otrzymuje temat, gatunek, zdanie rozpoczynające lub zestaw obowiązkowych słów. Osoba prowadząca może również zaproponować prostą strukturę składającą się z początku, głównego konfliktu i zakończenia.

03. Tworzenie początku

Jedna osoba zapisuje albo wypowiada pierwsze zdanie lub krótki akapit. Wypowiedź powinna wprowadzać postać, miejsce albo sytuację, ale nie przesądzać o całym kierunku historii.

04. Kontynuowanie historii na zmianę

Uczestnicy kolejno dodają jedno zdanie albo akapit. Każdy nowy fragment musi łączyć się z tym, co już powstało, a jednocześnie wprowadzać nowy szczegół, działanie albo komplikację.

05. Kontrolowanie spójności

W wybranych momentach grupa zatrzymuje się, aby przeczytać historię od początku. Uczestnicy wskazują sprzeczności, niejasne wydarzenia albo zapomniane postaci i uzgadniają drobne poprawki bez niepotrzebnego usuwania indywidualnych fragmentów.

06. Zakończenie i poprawianie narracji

Grupa tworzy zakończenie odnoszące się do głównego konfliktu. Następnie poprawia całą historię pod kątem jasności, struktury i ciągłości, zachowując przy tym jej wspólny charakter.

07. Prezentacja i informacja zwrotna

Każda grupa czyta albo odgrywa swoją historię przed pozostałymi uczestnikami. Słuchacze zadają pytania, wskazują udane momenty i proponują jedno możliwe ulepszenie, zanim autorzy zastanowią się nad doświadczeniem wspólnego tworzenia tekstu.

HISTORIE RAZEM

Dzielcie się historią. Zachowajcie jej spójność. Stwórzcie jeden tekst jako grupa.

Korzystaj z tej karty, aby zaplanować, kontynuować i udoskonalić wspólną historię.

1. USTALCIE RAMY

TEMAT / GATUNEK

Jaki rodzaj historii tworzymy?

ZDANIE ROZPOCZYNAJĄCE

Jak rozpocznie się historia?

OBOWIĄZKOWE SŁOWA

Które 3–5 słów musi się w niej pojawić?

---

2. TWÓRZCIE HISTORIĘ NA ZMIANĘ

ROZPOCZNIJ

Wprowadź postać, miejsce albo sytuację.

ROZWIŃ

Dodaj nowy szczegół, działanie albo relację.

SKOMPLIKUJ POŁĄCZ/ZAKOŃCZ

Wprowadź problem, zmianę albo niespodziankę.

Zadbaj o spójność historii i prowadź ją w stronę zakończenia.

NAJMOCNIEJSZY MOMENT

Który fragment był szczególnie udany?

JEDNO PYTANIE

O co zapytaliby czytelnicy albo słuchacze?

JEDNO ULEPSZENIE

Co można wyjaśnić albo wzmocnić?

5.LITERACKIE SWATANIE

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Analiza postaci staje się bardziej angażująca, gdy uczestnicy zostają zaproszeni do wypowiedziania się w imieniu fikcyjnej osoby. W tej aktywności tworzą ogłoszenie matrymonialne dla wybranej postaci literackiej, wykorzystując zaczerpnięte z tekstu informacje o jej osobowości, wyglądzie, zainteresowaniach i pochodzeniu społecznym. Zabawowa forma zachęca do uważnego czytania, ponieważ każde stwierdzenie musi pozostać wiarygodne w odniesieniu do oryginalnej postaci. W ramach bookletu praktyka ta oferuje osobisty i przystępny sposób odkrywania charakterystyki postaci, jej motywacji oraz selektywnego przedstawiania samego siebie.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Należy ona do szerszej grupy kreatywnych aktywności poświęconych analizie postaci, w których osoby uczące się piszą pamiętniki, listy, ogłoszenia albo profile, wcielając się w fikcyjną osobę. Warianty oparte na profilach randkowych służą analizowaniu wyglądu, osobowości, celów, relacji i prawdopodobnych preferencji postaci, natomiast tradycyjne ogłoszenia matrymonialne stanowią wcześniejszy historyczny przykład wysoce selektywnej autoprezentacji. Aktywność wykorzystuje również pisanie z perspektywy roli, w którym uczestnicy tymczasowo przyjmują głos postaci i dokonują wyborów interpretacyjnych popartych tekstem źródłowym. W tej praktyce uczestnicy tworzą ogłoszenie dla postaci literackiej, wykorzystując dowody zaczerpnięte z tekstu. Zabawowe zadanie wymaga uważnego czytania, ponieważ każdy szczegół musi pozostać wiarygodny, nawet gdy uczestnicy kreatywnie wnioskują, kogo dana postać mogłaby poszukiwać. Młodzi uczestnicy znajdą tu również odniesienie do popularnej aplikacji randkowej — Tindera.

Cele

- To analyse a character's personality, motivations, interests and relationships.
- To distinguish between information stated directly and details inferred from the text.
- To present literary evidence through a concise and creative form.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Wybrana powieść, opowiadanie, wiersz albo tekst dramatyczny.
- Papier i przybory do pisania.
- Przykłady historycznych ogłoszeń matrymonialnych.
- Prosty szablon ogłoszenia albo profilu.
- Opcjonalnie czasopisma jako inspiracja wizualna.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do literackiego swatania

Osoba prowadząca przedstawia pomysł stworzenia ogłoszenia matrymonialnego albo profilu randkowego dla fikcyjnej postaci. Uczestnicy analizują jeden albo dwa przykłady i rozmawiają o tym, w jaki sposób profile przedstawiają wybrane informacje, aby wywołać określone wrażenie.

02. Wybór i analiza postaci

Uczestnicy wybierają postać z powieści, opowiadania, wiersza albo tekstu dramatycznego. Ponownie czytają odpowiednie fragmenty i zbierają informacje o osobowości, wyglądzie, zainteresowaniach, celach, wartościach i relacjach postaci.

03. Odróżnianie dowodów od wniosków

Uczestnicy dzielą swoje notatki na dwie kategorie: informacje podane bezpośrednio w tekście oraz szczegóły, które można racjonalnie wywnioskować. Osoba prowadząca podkreśla, że kreatywne pomysły są mile widziane, ale muszą pozostać wiarygodne i zgodne z oryginalną postacią.

04. Tworzenie profilu postaci

Korzystając z przygotowanego szablonu, uczestnicy porządkują swoje ustalenia w formie zwięzłego profilu. Tworzą krótkie hasło, opisują najważniejsze cechy i zainteresowania postaci oraz decydują, jakich cech postać mogłaby poszukiwać u drugiej osoby.

05. Literackie swatanie

Uczestnicy prezentują albo wyświetlają swoje profile bez ujawniania imienia postaci. Pozostali próbują ją rozpoznać albo zaproponować odpowiednie dopasowanie z literatury, wyjaśniając, w jaki sposób osobowości, wartości i cele bohaterów mogą się uzupełniać albo ze sobą kolidować.

06. Informacja zwrotna i poprawki

Uczestnicy przeglądają profile w parach albo małych grupach. Sprawdzają, czy informacje są poparte tekstem, wiarygodne, zwięzłe i angażujące. Następnie każda osoba wprowadza jedno ulepszenie na podstawie otrzymanej informacji zwrotnej.

07. Refleksja końcowa

Osoba prowadząca pyta, w jaki sposób pisanie głosem postaci zmieniło rozumienie tekstu przez uczestników. Grupa zastanawia się nad różnicą między dowodem tekstowym, interpretacją i selektywną autoprezentacją.

LITERACKIE SWATANIE

Stwórz profil postaci.

Użyj tej karty, aby stworzyć literacki profil randkowy albo ogłoszenie dla postaci.

Kim jest postać?

Z jakiej książki, opowiadania,
wiersza albo sztuki pochodzi?

Co od razu zwraca uwagę?

1. ZBUDUJ PROFIL POSTACI

OSOBOWOŚĆ

Jakie cechy opisują tę
postać?

ZAINTERESOWANIA

Co lubi, ceni albo co
sprawia jej przyjemność?

CELE

Czego chce albo na co
ma nadzieję?

RELACJE

Kto jest dla niej ważny i
dlaczego?

2. EVIDENCE OR INFERENCE

DOWODY Z TEKSTU

Co tekst mówi bezpośrednio?

KREATYWNE WNIOSKOWANIE

Co możemy wywnioskować, zachowując
wiarygodność?

3. NAPISZ OGŁOSZENIE/PROFIL

HASŁO

O POSTACI

CZEGO SZUKA

SPRAWDZENIE

☐

poparte tekstem

☐

wiarygodne

☐

ściśle

☐

kreatywne

6. WIRTUALNY KLUB KSIĄŻKI

SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI

Czytanie może stać się skutecznym sposobem łączenia ludzi pochodzących z różnych środowisk kulturowych i społecznych. Ta praktyka skupia uczestników z różnych krajów wokół lektury tej samej książki, wymiany interpretacji oraz rozmowy o tym, w jaki sposób osobiste doświadczenia wpływają na rozumienie tekstu. Wspólne dyskusje pozwalają młodym ludziom odkryć, że ta sama postać, wydarzenie albo tematyka mogą być rozumiane na bardzo różne sposoby. W ramach bookletu aktywność ta przedstawia czytanie jako doświadczenie społeczne i międzykulturowe, które rozwija ciekawość, otwartość i szacunek dla innych perspektyw.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Kluby książki od dawna stanowią społeczną przestrzeń, w której czytelnicy spotykają się, aby wymieniać interpretacje i osobiste refleksje. W edukacji kręgi literackie rozwinęły tę ideę, powierzając uczestnikom aktywne role i większą odpowiedzialność za dyskusję. Wirtualne kręgi literackie przeniosły później ten format do środowiska online, umożliwiając czytelnikom znajdującym się w różnych miejscach współpracę wokół tego samego tekstu. Rozwój ten pozwolił łączyć grupy czytelnicze z różnych regionów i krajów bez utraty refleksyjnego i społecznego charakteru tradycyjnego klubu książki. Wykorzystana tutaj wersja międzykulturowa dodaje wymiar międzynarodowy: uczestnicy porównują, w jaki sposób język, doświadczenie i pochodzenie kulturowe kształtują ich rozumienie tych samych postaci, tematów i wydarzeń.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do wirtualnego klubu książki

Osoba prowadząca wyjaśnia, że uczestnicy będą omawiać tę samą książkę albo wybrany fragment z czytelnikami pochodzącymi z różnych środowisk kulturowych lub społecznych. Grupa krótko zastanawia się nad tym, jak osobiste doświadczenia, język i kontekst kulturowy mogą wpływać na sposób rozumienia tekstu.

02. Przygotowanie do dyskusji

Uczestnicy czytają wybrany tekst wcześniej albo podczas spotkania. Zapisują jedną ważną postać, wydarzenie, cytat albo temat, który zwrócił ich uwagę, i przygotowują krótką osobistą wypowiedź wyjaśniającą, dlaczego wydał im się istotny.

03. Przydzielanie ról w dyskusji

Uczestnicy otrzymują proste role, takie jak osoba prowadząca dyskusję, osoba podsumowująca, osoba tworząca pytania, osoba wyszukująca powiązania albo obserwator kulturowy. Każda rola pomaga grupie analizować tekst z innej perspektywy i zapewnia aktywny udział wszystkich uczestników.

04. Dzielenie się interpretacjami

Uczestnicy przedstawiają swoje spostrzeżenia w małych grupach albo podczas spotkania online. Porównują, jak rozumieli tę samą postać, sytuację albo przesłanie, oraz wskazują podobieństwa i różnice między swoimi odpowiedziami.

05. Odkrywanie perspektyw kulturowych

Osoba prowadząca zachęca uczestników do zastanowienia się, jak język, tradycje, wartości i osobiste doświadczenia mogą kształtować interpretację. Uczestnicy rozmawiają o tym, czy określone działania, relacje albo tematy mogłyby być postrzegane inaczej w innym kraju lub społeczności.

06. Tworzenie wspólnej tablicy czytelniczej

Uczestnicy dodają krótkie komentarze, pytania, cytaty albo odpowiedzi wizualne do wspólnej tablicy cyfrowej, tradycyjnej tablicy albo dużego arkusza papieru. Gotowa tablica powinna ukazywać różnorodność interpretacji wypracowanych podczas dyskusji.

07. Refleksja końcowa

Grupa zastanawia się nad tym, czego uczestnicy nauczyli się od innych czytelników i czy rozmowa zmieniła ich rozumienie tekstu. Osoba prowadząca podkreśla, że czytanie może tworzyć więzi między ludźmi, a jednocześnie ujawniać różnorodność ich doświadczeń i perspektyw. 29

WIRTUALNY KLUB KSIĄŻKI

Czytajcie razem. Porównujcie perspektywy. Budujcie wspólną interpretację.

Korzystaj z tej karty przed międzykulturową dyskusją klubu książki, w jej trakcie i po jej zakończeniu.

1. PRZED SPOTKANIEM

TEKST/FRAGMENT

Co czytamy?

MOJE SKUPIENIE

Postać, wydarzenie, cytat albo temat

DLACZEGO TO WAŻNE

Dlaczego zwróciło moją uwagę?

---

2. WYBIERZ SWOJĄ ROLĘ W DYSKUSJI

LIDER

Dba o płynność
dyskusji

PODSUMOWUJACY

Zapisuje główne
idee

PYTAJĄCY

Zadaje otwarte
pytania

ŁĄCZNIK

Łączy teksty z życiem

OBSERWATOR KULTUROWY

Notices
perspectives

---

3. PORÓWNAJ PERSPEKTYWY

MOJA INTERPRETACJA

INNY PUNKT WIDZENIA

WPŁYW KULTURY

CO SIĘ ZMieniŁO?

---

4. WSPÓLNA TABLICA CZYTELNICZA

CYTAT

Zdanie warte
zapamiętania

PYTANIE

Coś, nad czym nadal
się zastanawiamy

POWIĄZANIE

Powiązanie z życiem
albo innym tekstem

NOWE SPOJRZENIE

Co grupa pomogła
nam zauważyć

REFLEKSJA KOŃCOWA

- ☐ Pomysł innego czytelnika, który mnie zaskoczył

- ☐ Sposób, w jaki zmieniło się moje rozumienie

- ☐ Wpływ kulturowy/osobisty, który zauważyłem/am

---

7. OPOWIADANIE WIZUALNE

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Przekształcenie pisanej historii w komiks wymaga od uczestników zdecydowania, co jest najważniejsze, co można przedstawić wizualnie, a co nadal należy wyrazić za pomocą dialogu. Pracując z wybranymi scenami albo rozdziałami, adaptują oryginalną narrację do sekwencji obrazów i krótkich tekstów. Proces ten wspiera rozumienie tekstu, ponieważ zmienia czytanie w aktywne zadanie polegające na selekcji, interpretacji i rekonstrukcji. W ramach bookletu praktyka ta pokazuje, jak literatura może przechodzić między formą pisaną i wizualną, zachowując swoje główne znaczenie.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Praktyka ta wywodzi się z koncepcji kompetencji multimodalnych, zgodnie z którą znaczenie może być przekazywane poprzez połączenie słów, obrazów, kolejności, układu i symboli wizualnych. Komiksy są coraz częściej wykorzystywane w edukacji czytelniczej, ponieważ odbiorcy muszą interpretować zarówno informacje werbalne, jak i wizualne, jednocześnie dostrzegając powiązania między kolejnymi kadrami. Przekształcanie pisanej historii w komiks wprowadza dodatkowy poziom analizy: uczestnicy muszą wybrać kluczowe sceny, skrócić narrację, dobrać dialogi i zdecydować, co można pokazać zamiast opisywać. Tego rodzaju aktywności adaptacyjne pomagają również czytelnikom zrozumieć, że każda zmiana medium wymaga podjęcia decyzji dotyczących akcentów, pominięć i struktury. Ta aktywność wykorzystuje tworzenie komiksu jako formę adaptacji literackiej, zachęcając uczestników do wykazania się zrozumieniem tekstu poprzez odtworzenie go w formie sekwencji wizualnej.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wybór tekstu i kluczowych scen

Osoba prowadząca udostępnia krótkie opowiadanie, rozdział albo wybrany fragment. Uczestnicy czytają go i wskazują najważniejsze wydarzenia, postaci oraz punkty zwrotne, które muszą pozostać widoczne w wersji komiksowej.

02. Decydowanie, co pokazać, a co napisać

Uczestnicy rozmawiają o tym, które części historii można przekazać za pomocą obrazów, a które nadal wymagają narracji, dialogu albo podpisów. Zastanawiają się, jakie informacje można skrócić, połączyć albo pominąć bez zmiany głównego znaczenia.

03. Planowanie sekwencji komiksu

Indywidualnie, w parach albo w małych grupach uczestnicy porządkują wybrane wydarzenia w prostą sekwencję kadrów. Szkicują początek, rozwinięcie i zakończenie, dbając o to, aby każdy kadr wyraźnie łączył się z następnym.

04. Tworzenie adaptacji komiksowej

Uczestnicy rysują sceny i dodają krótkie podpisy, dymki dialogowe albo dymki myśli. Używają zwięzłego języka i szczegółów wizualnych, aby przedstawić postaci, emocje, działania i zmiany zachodzące w historii.

05. Prezentowanie i interpretowanie komiksów

Uczestnicy prezentują swoje komiksy grupie albo umieszczają je na papierze lub wspólnej tablicy cyfrowej. Pozostali wskazują, które części oryginalnego tekstu zostały podkreślone, skrócone albo zinterpretowane w inny sposób.

06. Informacja zwrotna i refleksja

Grupa rozmawia o tym, czy każdy komiks zachowuje główne znaczenie oryginalnej historii i czy sekwencja jest czytelna. Osoba prowadząca kończy aktywność pytaniem o to, jak przekształcenie tekstu w format wizualny wpłynęło na rozumienie, interpretację i wybór najważniejszych informacji.

OPOWIADANIE WIZUALNE

Przekształć pisaną historię w czytelną sekwencję komiksową.

Wybierz tylko to, co najważniejsze: pokaż, skróć, połącz.

1. ZAADAPTUJ HISTORIĘ

POKAŻ

Co może wyjaśnić obraz?

NAPISZ

Co potrzebuje dialogu lub napisów?

LEAVE IT OUT

Co może być ominięte?

---

2. ZBUDUJ SEKWENCJĘ KOMIKSOWĄ

1

POCZĄTEK

2

ROZWINIĘCIE

3

PUNKT ZWROTNY

4

KONSEKWENCJA

5

ZAKOŃCZENIE

6

OSTATNI OBRAZ

KONTROLA KOŃCOWA

Sekwencja jest czytelna.

Główne znaczenie zostało zachowane.

Obrazy i słowa wzajemnie się uzupełniają.

JEDNA RZECZ, KTÓRA SIĘ ZMIENIŁA

---

8. POEZJA "BLACKOUT"

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Poezja blackout oferuje przystępny sposób tworzenia czegoś nowego na podstawie istniejącego tekstu. Uczestnicy wybierają słowa i wyrażenia z wydrukowanej strony, zakrywają pozostałą część, a następnie stopniowo odkrywają nowy wiersz ukryty w pierwotnym materiale. Aktywność zachęca do uważnego czytania, intuicyjnego doboru słów i twórczej interpretacji, bez konieczności rozpoczynania pracy od pustej kartki. W ramach bookletu pokazuje, że czytanie może również polegać na przekształcaniu, kwestionowaniu i nadawaniu językowi osobistej formy wyrazu.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Poezja blackout należy do szerszej tradycji poezji znalezionej i sztuki wymazywania, w których istniejący tekst staje się materiałem do stworzenia nowego utworu literackiego. Do wcześniejszych przykładów należy A Humument Toma Phillipsa, rozpoczęte w latach 60. XX wieku i opublikowane w 1970 roku, które przekształcało strony wiktoriańskiej powieści poprzez malowanie i selektywne odsłanianie tekstu. Współczesna forma blackout poety tworzona na podstawie tekstów prasowych stała się powszechnie rozpoznawalna dzięki Austinowi Kleonowi, który zaczął tworzyć wiersze poprzez zakrywanie fragmentów gazet, a następnie opublikował Newspaper Blackout w 2010 roku. Metoda ta zyskała popularność w edukacji, ponieważ łączy uważne czytanie, poezję i kreatywność wizualną, nie wymagając od uczestników rozpoczynania pracy od pustej kartki. Praktyka opisana w bookletcie wykorzystuje tę metodę jako przystępne wprowadzenie do poezji: uczestnicy odkrywają nowy tekst ukryty na istniejącej stronie, podejmując przemyślane decyzje dotyczące doboru słów, ich kolejności, znaczenia i kompozycji wizualnej.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do poezji blackout

Osoba prowadząca przedstawia poezję blackout jako formę poezji znalezionej, w której uczestnicy tworzą nowy tekst na podstawie istniejącej, wydrukowanej strony. Pokazuje jeden albo dwa przykłady, a grupa krótko omawia, w jaki sposób usuwanie słów może prowadzić do powstania zupełnie nowego znaczenia.

02. Czytanie i wybieranie słów

Uczestnicy uważnie czytają stronę i zakreślają albo delikatnie zaznaczają słowa oraz krótkie wyrażenia, które przyciągają ich uwagę. Szukają możliwych powiązań, emocji, obrazów albo tematów, nie zmieniając pierwotnej kolejności słów.

03. Budowanie wiersza

Uczestnicy przeglądają wybrane słowa i decydują, które z nich powinny pozostać widoczne. Usuwają zbędne elementy i porządkują ostateczną sekwencję tak, aby tworzyła jasny, znaczący albo angażujący emocjonalnie wiersz.

04. Projektowanie strony blackout

Za pomocą markerów, długopisów albo prostych wzorów wizualnych uczestnicy zakrywają pozostałą część tekstu. Mogą dodawać linie, kształty albo ilustracje, jednak wybrane słowa muszą pozostać łatwe do odczytania i tworzyć jedną spójną kompozycję.

05. Prezentacja i interpretacja

Uczestnicy prezentują swoje wiersze albo odczytują je na głos. Pozostali członkowie grupy opisują zauważony nastrój, przesłanie albo obrazy i porównują, jak różne wiersze powstały z tego samego albo podobnego materiału źródłowego.

06. Informacja zwrotna i refleksja

Grupa zastanawia się nad tym, w jaki sposób oryginalny tekst został przekształcony i które decyzje miały największy wpływ na ostateczne znaczenie. Osoba prowadząca podkreśla, że czytanie może polegać na wybieraniu, przekształcaniu i wizualnym interpretowaniu istniejącego języka, a nie wyłącznie na odbieraniu go w jego pierwotnej formie.

POEZJA "BLACKOUT"

Znajdź wiersz ukryty na stronie.

Wybierz tylko to, co najważniejsze: znajdź, zachowaj, ukryj resztę.

1. ZBUDUJ WIERSZ

ZNAJDŹ SŁOWA

Przeczytaj uważnie stronę.
Zakreśl słowa albo wyrażenia,
które przyciągają Twoją uwagę.

ZACHOWAJ KOLEJNOŚĆ

Wybierz słowa, które pozostaną
widoczne. Zachowaj ich
pierwotną kolejność i zbuduj
jasną sekwencję.

UKRYJ RESZTĘ

Zdecyduj, co zakryć. Pozostaw
tylko słowa, które tworzą Twój
wiersz.

2. STWÓRZ STRONĘ BLACKOUT

TWOJA STRONA BLACKOUT

Wklej, wydrukuj albo odtwórz tutaj stronę źródłową i przekształć ją w wiersz.

---

3. ZASTANÓW SIĘ

MÓJ WIERSZ

Zapisz tutaj ostateczną
wersję wiersza.

TEMTYKA/PRZEKAZ

Jaki nastrój, obraz albo pomysł udało Ci się
stworzyć?

KONTROLA KOŃCOWA

Wybrane słowa tworzą jasny
wiersz.

Ukryty tekst wspiera
ostateczne znaczenie.

Projekt wizualny i słowa
współgrają ze sobą.

9. OCZAMI INNEGO

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Historie zmieniają się znacząco w zależności od tego, kto je opowiada. W tej praktyce uczestnicy wracają do znanej opowieści i przepisują ją z perspektywy innej postaci, zastanawiając się nad tym, co ta osoba wie, czuje, zauważa i błędnie rozumie. Porównanie różnych wersji pokazuje, w jaki sposób punkt widzenia wpływa na sympatię wobec bohaterów, znaczenie i interpretację wydarzeń. W ramach bookletu aktywność ta rozwija empatię, wyobraźnię oraz głębszą świadomość tego, jak perspektywa narracyjna kształtuje każde doświadczenie czytelnicze.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Ponowne opowiadanie jest uznaną strategią wspierającą rozumienie tekstu, która polega na odtworzeniu jego kluczowych wydarzeń i struktury. Przepisywanie z innej perspektywy rozwija tę metodę, wymagając przedstawienia historii poprzez wiedzę, emocje i motywacje innej postaci. Podejście to jest ściśle związane z teorią reakcji czytelnika, która traktuje odbiorców jako aktywnych twórców znaczenia, a nie biernych adresatów jednej interpretacji. Czerpie ono również z ćwiczeń kreatywnego pisania wykorzystujących zmianę punktu widzenia, aby ujawnić informacje, uprzedzenia i złożoność emocjonalną, które mogły pozostać ukryte w pierwotnej narracji. Wybierając służącego, przeciwnika, świadka albo postać drugoplanową, uczestnicy ponownie zastanawiają się, które szczegóły są istotne i jak to samo wydarzenie może wyglądać z perspektywy innej osoby. Praktyka łączy zatem rozumienie tekstu, kreatywne pisanie i empatię, jednocześnie pokazując, że perspektywa narracyjna zawsze kształtuje opowiadaną historię.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Powrót do oryginalnej historii

Osoba prowadząca wybiera znaną historię, scenę albo fragment i krótko przypomina jej najważniejsze wydarzenia, postaci oraz pierwotnego narratora. Uczestnicy określają, czyja perspektywa obecnie kształtuje historię oraz jakie informacje narrator przekazuje, a jakie pomija.

02. Wybór nowego punktu widzenia

Uczestnicy wybierają inną postać, na przykład postać drugoplanową, świadka, przeciwnika, służącego albo przypadkowego obserwatora. Zastanawiają się, co ta postać wie, czego nie wie oraz w jaki sposób jej rola może wpływać na rozumienie wydarzeń.

03. Odkrywanie doświadczeń postaci

Indywidualnie, w parach albo w małych grupach uczestnicy zbierają pomysły dotyczące emocji, motywacji, relacji i możliwych nieporozumień wybranej postaci. Określają, jakie szczegóły postać mogłaby zauważyć oraz które części oryginalnej historii mogłyby wydawać się mniej istotne z jej punktu widzenia.

04. Przepisywanie historii

Uczestnicy ponownie opowiadają wybraną scenę albo krótki fragment w pierwszej osobie lub z perspektywy nowej postaci. Przepisana wersja powinna zachować główne wydarzenia, jednocześnie zmieniając głos, akcenty i interpretację tak, aby odzwierciedlały wiedzę oraz uczucia danej postaci.

05. Prezentowanie i porównywanie perspektyw

Uczestnicy odczytują albo prezentują swoje przepisane wersje. Grupa porównuje je z oryginalnym tekstem i omawia, w jaki sposób zmiana narratora wpłynęła na sympatię wobec postaci, znaczenie, wiarygodność oraz interpretację poszczególnych bohaterów lub wydarzeń.

06. Informacja zwrotna i refleksja

Uczestnicy wskazują szczegóły, które sprawiły, że każda nowa perspektywa była wiarygodna, i proponują jedno możliwe ulepszenie. Osoba prowadząca kończy aktywność, podkreślając, że każdy narrator przedstawia jedynie część historii, a zmiana punktu widzenia może ujawnić ukryte motywacje, uprzedzenia i złożoność emocjonalną.

OCZAMI INNEGO

Przepisz historię z innej perspektywy.

Zmień narratora, zachowaj kluczowe wydarzenia i zauważ, co się zmienia.

1. WYBIERZ PUNKT WIDZENIA

Poboczna postać

Świadek/
obserwator

Przeciwnik

Służący/pomocnik

Inny:

_____

2. ZBADAJ POSTAĆ

ORYGINALNA HISTORIA/SCENA

Zapisz tytuł albo krótki opis sceny.

_____
_____

PIERWOTNY NARRATOR

Kto opowiada historię w oryginalnej wersji?

_____
_____

CO WIE

Co wie ta postać?

_____
_____

CO CZUJE/CHCE

Co ta postać czuje/czego chce?

_____
_____

CO ZAUWAŻA

Jakie szczegóły zauważyłaby ta postać?

_____
_____

CZEGO NIE ROZUMIE

Co mogłaby błędnie zrozumieć?

_____
_____

3. PRZEPISZ HISTORIĘ

Opowiedz ponownie scenę albo historię z perspektywy wybranej postaci.

_____
_____
_____
_____

KONTROLA KOŃCOWA

☐ Nowa perspektywa jest wyraźna.

☐ Główne wydarzenia zostały zachowane.

☐ Całość jest wiarygodna.

10. CZYTAĆ CZY NIE CZYTAĆ?

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Młodzi ludzie często mają bardzo różne podejście do czytania, a ta praktyka tworzy przestrzeń do otwartego przyjrzenia się tym różnicom. Poprzez uporządkowaną dyskusję i debatę uczestnicy analizują pozytywne, krytyczne, emocjonalne i oparte na dowodach perspektywy dotyczące roli czytania w ich życiu. Uczą się formułować argumenty, słuchać odmiennych opinii i ponownie rozważać swoje początkowe stanowisko. W ramach bookletu aktywność ta zachęca do bardziej świadomej relacji z czytaniem, pozwalając uczestnikom kwestionować jego wartość, zamiast jedynie przekonywać ich, że jest ono ważne.

CZAS

**10-15
MINUT**

IŁOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Aktywność ta łączy dwie uporządkowane metody prowadzenia dyskusji. Metoda kuli śnieżnej rozpoczyna się od indywidualnej refleksji, a następnie stopniowo rozszerza się na pracę w parach, małych grupach i dyskusję całej grupy, co pozwala uczestnikom sprawdzać i dopracowywać swoje pomysły przed publicznym zabraniem głosu. Metoda Sześciu Kapeluszy Myślowych została opracowana przez Edwarda de Bono i opublikowana w 1985 roku jako ramy umożliwiające analizowanie jednego zagadnienia poprzez celowo rozdzielone sposoby myślenia, obejmujące fakty, emocje, korzyści, zagrożenia i alternatywy. Połączenie obu podejść pomaga zapobiegać zdominowaniu dyskusji wyłącznie przez najbardziej pewne siebie osoby albo przez jeden utrwalony punkt widzenia. W tej praktyce metody te zostają zastosowane do pytania, które często traktuje się zbyt powierzchownie: czy czytanie nadal jest potrzebne i wartościowe. Uczestnicy analizują pozytywne i negatywne skojarzenia, dowody oraz osobiste doświadczenia, zanim wypracują przemyślane stanowisko.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie pytania do dyskusji

Osoba prowadząca przedstawia główne pytanie, na przykład: Czy czytanie jest dziś nadal potrzebne i wartościowe? Uczestnicy krótko zastanawiają się nad swoją pierwszą reakcją i zapisują jedną myśl, emocję albo przykład związany z tematem.

02. Indywidualna refleksja i wymiana w parach

Uczestnicy pracują samodzielnie, a następnie omawiają swoje pomysły w parach. Każda osoba wyjaśnia swoje początkowe stanowisko, wysłuchuje odmiennej opinii i wskazuje jeden argument, który skłonił ją do ponownego przemyślenia albo doprecyzowania własnego punktu widzenia.

03. Rozszerzenie dyskusji

Pary łączą się, tworząc małe grupy. Uczestnicy porównują swoje pomysły i porządkują je w kategorie, takie jak osobiste doświadczenia, fakty, korzyści, obawy oraz możliwe alternatywy dla tradycyjnego czytania.

04. Odkrywanie różnych sposobów myślenia

Każda grupa analizuje pytanie z kilku perspektyw inspirowanych metodą Sześciu Kapeluszy Myślowych. Uczestnicy zastanawiają się:

- Jakie fakty albo dowody są dostępne?
- Jakie emocje albo osobiste skojarzenia wiążą się z czytaniem?
- Jakie korzyści może przynosić czytanie?
- Jakie ograniczenia albo trudności należy uwzględnić?
- Jakie nowe formy albo alternatywy mogłyby uczynić czytanie bardziej aktualnym i atrakcyjnym?

05. Przygotowanie i przedstawienie stanowiska

Grupy wykorzystują wnioski z dyskusji do stworzenia wyważonej wypowiedzi na temat wartości czytania. Przedstawiają swoje stanowisko całej grupie, popierając je przykładami, dowodami i osobistymi obserwacjami, zamiast opierać się wyłącznie na ogólnych opiniach.

06. Refleksja i ponowne rozważenie stanowiska

Uczestnicy wracają do swojej pierwotnej odpowiedzi i oceniają, czy ich stanowisko się zmieniło, umocniło albo stało się bardziej złożone. Osoba prowadząca kończy aktywność, podkreślając, że świadome nawyki czytelnicze mogą rozwijać się poprzez zadawanie pytań, dyskusję i porównywanie różnych perspektyw.

CZYTAĆ CZY NIE CZYTAĆ?

Poznaj różne perspektywy. Buduj argumenty. Przemyśl swoje stanowisko.

Kwestionuj czytanie. Porównuj pomysły. Buduj wyważone spojrzenie.

1. ZBADAJ ZAGADNIENIE

MOJA PIERWSZA REAKCJA

Co obecnie myślę o czytaniu?

WYMIANA W PARZE

Który pomysł innej osoby skłonił mnie do refleksji?

PUNKT SKUPIENIA GRUPY

Jakie jest kluczowe pytanie albo napięcie w naszej dyskusji?

---

2. PRZEANALIZUJ JE PRZEZ PRYZMAT KAPELUSZY

FAKTY

Jakie mamy dowody, przykłady albo obserwacje?

UCZUCIA

Jakie osobiste emocje wiążą się z czytaniem?

KORZYŚCI

Co czytanie może dać ludziom?

OGRANICZENIA

Jakie trudności albo bariery powinniśmy uwzględnić?

ALTERNATYWY

W jaki inny sposób ludzie uczą się, słuchają albo poznają historie?

NASZE STANOWISKO

Do jakiego wyważonego wniosku dochodzi nasza grupa?

KONTROLA KOŃCOWA

☐

Wysłuchałem/am różnych punktów widzenia.

☐

Mój argument wykorzystuje przykłady albo dowody.

☐

Moje stanowisko stało się jaśniejsze.

JEDNA RZECZ, KTÓRĄ DOSTRZEGŁEM/AM

---

11. LITERACKI ESCAPE ROOM

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Rozumienie tekstu może stać się bardziej angażujące, gdy uczestnicy muszą wykorzystać zdobytą wiedzę do rozwiązania konkretnego wyzwania. W tej aktywności fabuła, postaci i kluczowe wydarzenia wybranej książki zostają przekształcone w sekwencję zagadek, wskazówek i zamkniętych etapów. Uczestnicy pracują indywidualnie albo w zespołach, wracając do tekstu za każdym razem, gdy potrzebują dowodów, aby przejść dalej. W ramach bookletu praktyka ta wprowadza gamifikację jako sposób zachęcania do uważnego czytania, współpracy i aktywnego przypominania sobie informacji bez sprowadzania treści literackiej do prostego quizu.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Edukacyjne escape roomy wywodzą się z rekreacyjnych gier typu escape room, w których uczestnicy rozwiązują powiązane ze sobą zagadki, aby w określonym czasie osiągnąć końcowy cel. Nauczyciele zaadaptowali później ten format do tworzenia doświadczeń edukacyjnych opartych na rozwiązywaniu problemów, wiedzy przedmiotowej, pracy zespołowej i natychmiastowej informacji zwrotnej. Literackie escape roomy wykorzystują postaci, szczegóły fabuły, cytaty i kontekst historyczny jako wskazówki, wymagając od uczestników przypominania sobie i interpretowania przeczytanych treści zamiast odpowiadania na pojedyncze pytania sprawdzające rozumienie tekstu. Platformy cyfrowe ułatwiły realizację tego formatu dzięki połączonym formularzom, hasłom i rozgałęzionym wyzwaniom. Struktura ta jest szczególnie skuteczna, ponieważ każda poprawna odpowiedź oznacza widoczny postęp i daje uczestnikom praktyczny powód, aby wrócić do tekstu.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do wyzwania typu escape room

Osoba prowadząca wyjaśnia, że uczestnicy wykorzystają swoją wiedzę na temat wybranej książki, opowiadania albo rozdziału, aby rozwiązać powiązaną serię literackich zagadek. Grupa poznaje cel końcowy, limit czasu oraz zasady proszenia o podpowiedzi i sprawdzania odpowiedzi.

02. Organizacja zespołów i przypomnienie tekstu

Uczestnicy pracują indywidualnie albo w małych zespołach. Przed rozpoczęciem krótko przypominają sobie główne postaci, ważne wydarzenia, miejsca akcji i cytaty, które mogą pojawić się w wyzwaniach. Osoba prowadząca przypomina, że mogą wracać do tekstu za każdym razem, gdy potrzebują dowodów.

03. Rozwiązywanie literackich wskazówek

Uczestnicy wykonują sekwencję zagadek opartych na wybranym tekście. Zadania mogą polegać na dopasowywaniu cytatów do postaci, układaniu wydarzeń we właściwej kolejności, rozpoznawaniu miejsc, odszyfrowywaniu ukrytych słów albo odpowiadaniu na pytania dotyczące motywacji bohaterów.

04. Odblokowywanie kolejnych etapów

Każda poprawna odpowiedź dostarcza hasła, liczby, symbolu albo instrukcji potrzebnej do otwarcia kolejnego wyzwania. Uczestnicy omawiają możliwe rozwiązania, dzielą się zadaniami i sprawdzają swoje pomysły, wyszukując odpowiednie szczegóły w tekście.

05. Dotarcie do rozwiązania końcowego

Po ukończeniu wszystkich etapów zespoły łączą zebrane wskazówki, aby rozwiązać ostatnią zagadkę. Rozwiązanie powinno wymagać połączenia informacji z różnych części historii, a nie opierać się na jednym odosobnionym fakcie.

06. Omówienie i refleksja

Grupa analizuje zagadki i rozmawia o tym, które wskazówki były najłatwiejsze, najtrudniejsze albo najbardziej zależne od uważnego czytania. Osoba prowadząca podkreśla, w jaki sposób praca zespołowa, aktywne przypominanie sobie informacji i wracanie do dowodów z tekstu pomagały uczestnikom przechodzić przez kolejne etapy aktywności.

LITERACKI ESCAPE ROOM

Rozwiąż wskazówki, odblokuj kolejne etapy i wykorzystaj tekst, aby się wydostać.

Korzystaj z dowodów z tekstu. Pracuj zespołowo. Dokładnie sprawdzaj każdą wskazówkę.

1. PRZYGOTUJ SIĘ

OBJECTIVES

- Rozwijaj uważne czytanie i umiejętność rozwiązywania problemów.
- Wykorzystuj dowody z tekstu do rozwiązywania powiązanych wskazówek.
- Wzmacniaj pracę zespołową, przypominanie sobie informacji i interpretację.

PRZYGOTOWANIE

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo papier.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor, jeśli są dostępne.

ORGANIZACJA ESCAPE ROOMU

Książka/tekst:

Nazwa zespołu:

Limit czasu:

Cel końcowy:

2. ŚCIEŻKA UCIECZKI

PRZYPOMNIJ SOBIE TEKST

Kluczowe postaci/wydarzenia do zapamiętania:

ROZWIĄŻ WSKAZÓWKI

Cytaty, kolejność, motywacje, ukryte słowa:

ODBLOKUJ KOLEJNY ETAP

Hasło / kod / symbol:

ROZWIĄZANIE KOŃCOWE

W jaki sposób łączą się wszystkie wskazówki?

KONTROLA KOŃCOWA

- ☐ Wykorzystaliśmy dowody z tekstu.
- ☐ Każda osoba uczestniczyła w rozwiązywaniu wskazówek.
- ☐ Nasza odpowiedź końcowa łączy różne części historii.

WSKAZÓWKA, KTÓRA BYŁA NAJTRUDNIEJSZA

CO POMOGŁO TWOJEMU ZESPOŁOWI ROBIĆ POSTĘPY?

12.

WERYFIKOWANIE FIKCJI

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Fikcja często zawiera odniesienia do prawdziwych miejsc, wydarzeń, zawodów, koncepcji naukowych albo okoliczności historycznych, które można zbadać poza samą opowieścią. W tej praktyce uczestnicy identyfikują twierdzenia o charakterze faktograficznym lub realistyczne szczegóły zawarte w tekście literackim i weryfikują je za pomocą wiarygodnych źródeł. Następnie omawiają, które elementy są zgodne z rzeczywistością, uproszczone, zmienione albo całkowicie wymyślone, oraz w jaki sposób te wybory wpływają na wiarygodność narracji. W ramach bookletu aktywność ta łączy interpretację literacką z krytycznymi kompetencjami informacyjnymi i pomaga uczestnikom rozwijać bardziej dociekliwe podejście do napotykanych treści.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Weryfikowanie faktów w fikcji wywodzi się ze strategii czytania opartego na dociekaniu, które zachęcają osoby uczące się do odróżniania informacji możliwych do sprawdzenia od elementów wymyślonych w tekstach literackich. Jedno z uznanych podejść dzieli treści na potwierdzone fakty, niepewne albo mieszane twierdzenia oraz elementy fikcyjne stworzone na potrzeby narracji. Czytelnicy następnie badają wybrane szczegóły przy użyciu wiarygodnych materiałów źródłowych, porównując to, co przedstawia opowieść, z dowodami historycznymi, naukowymi albo społecznymi. Metoda ta jest szczególnie przydatna w pracy z fikcją historyczną, narracjami opartymi na nauce oraz historiami, które wykorzystują prawdziwe miejsca, wydarzenia albo osoby publiczne. Zachęca uczestników do dostrzegania, że fikcja może łączyć dokładność, uproszczenie i celowe zmyślenie, a jednocześnie nadal wymaga krytycznego i uważnego czytelnika.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Identyfikowanie twierdzeń w opowieści

Osoba prowadząca udostępnia wybrany fragment literacki i wyjaśnia, że fikcja może łączyć prawdziwe informacje, uproszczenia i elementy wymyślone. Uczestnicy podkreślają odniesienia do rzeczywistych miejsc, wydarzeń, zawodów, okoliczności historycznych, koncepcji naukowych albo praktyk społecznych.

02. Porządkowanie faktów i elementów fikcyjnych

Uczestnicy pracują indywidualnie, w parach albo w małych grupach, porządkując wybrane szczegóły w trzech kategoriach: potwierdzone fakty, niepewne albo mieszane twierdzenia oraz wyraźnie fikcyjne elementy. Krótko wyjaśniają uzasadnienie każdej decyzji.

03. Wybieranie twierdzeń do sprawdzenia

Każda grupa wybiera kilka szczegółów, które można zweryfikować poza tekstem literackim. Uczestnicy formułują proste pytania badawcze i określają, jaki rodzaj dowodów pomoże im sprawdzić każde twierdzenie.

04. Sprawdzanie wiarygodnych źródeł

Uczestnicy badają wybrane twierdzenia przy użyciu wiarygodnych materiałów źródłowych, takich jak książki, strony edukacyjne, zasoby muzealne, encyklopedie albo materiały instytucji publicznych. Zapisują wykorzystane źródło i porównują dowody ze sposobem, w jaki dana informacja została przedstawiona w opowieści.

05. Porównywanie dowodów z narracją

Grupy oceniają, czy każde twierdzenie jest zgodne z faktami, uproszczone, zmienione, niepewne albo wymyślone. Rozmawiają o tym, dlaczego autor mógł zmienić określone szczegóły oraz czy takie decyzje wzmacniają historię, wprowadzają zamieszanie albo wpływają na jej wiarygodność.

06. Prezentowanie wniosków i refleksja

Uczestnicy przedstawiają grupie jeden zweryfikowany fakt oraz jeden element fikcyjny albo zmieniony. Osoba prowadząca kończy aktywność, podkreślając, że krytyczne czytanie obejmuje zarówno interpretowanie opowieści, jak i kwestionowanie twierdzeń, które wydają się realistyczne albo oparte na faktach.

WERYFIKOWANIE FIKCJI

Oceń treści fikcyjne.

Identyfikuj, badaj i oceniaj twierdzenia zawarte w tekście literackim.

1. NAPISZ ALBO WKLEJ FRAGMENT TEKSTU

2. PODZIEL TWIERDZENIA

POTWIERDZONE FAKTY

Możliwe do zweryfikowania i zgodne z faktami

NIEPEWNE TWIERDZENIA

Brak wystarczających informacji albo możliwe obie interpretacje

FIKCYJNE ELEMENTY

Wyraźnie wymyślone na potrzeby historii

3. TWIERDZENIA DO ZBADANIA

Twierdzenie do zbadania	Pytanie badawcze	Co pomogłoby je zweryfikować?

4. ŹRÓDŁA I DOWODY

Twierdzenie	Źródło (książka itp.)	Co mówi źródło	Fakt czy nie?

5. ZAZNACZ WYSTĘPUJĄCE KATEGORIE

- ☐ Zgodne z faktami
- ☐ Uprozczone
- ☐ Zmienione
- ☐ Niepewne
- ☐ Wymyślone

13.SPRINTY CZYTELNICZE

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Budowanie nawyku czytania staje się łatwiejsze, gdy zadanie wydaje się możliwe do wykonania i jest jasno określone. Sprints czytelnicze zachęcają uczestników do czytania wybranej przez siebie książki podczas krótkich, odmierzanych sesji trwających od pięciu do piętnastu minut, zatrzymywania się natychmiast po upływie czasu i zapisywania swoich postępów. Powtarzanie aktywności pozwala im zauważyć zmiany w koncentracji, tempie czytania i gotowości do samodzielnego kontynuowania lektury. W ramach bookletu praktyka ta oferuje prosty sposób na zmniejszenie oporu wobec czytania i pokazuje, że regularny, krótki kontakt z tekstem może stopniowo przekształcić się w trwały nawyk.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Weryfikowanie faktów w fikcji wywodzi się ze strategii czytania opartego na dociekaniu, które zachęcają osoby uczące się do odróżniania informacji możliwych do sprawdzenia od elementów wymyślonych w tekstach literackich. Jedno z uznanych podejść dzieli treści na potwierdzone fakty, niepewne albo mieszane twierdzenia oraz elementy fikcyjne stworzone na potrzeby narracji. Czytelnicy następnie badają wybrane szczegóły przy użyciu wiarygodnych materiałów źródłowych, porównując to, co przedstawia opowieść, z dowodami historycznymi, naukowymi albo społecznymi. Metoda ta jest szczególnie przydatna w pracy z fikcją historyczną, narracjami opartymi na nauce oraz historiami, które wykorzystują prawdziwe miejsca, wydarzenia albo osoby publiczne. Zachęca uczestników do dostrzegania, że fikcja może łączyć dokładność, uproszczenie i celowe zmyślenie, a jednocześnie nadal wymaga krytycznego i uważnego czytelnika.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do sprintu czytelniczego

Osoba prowadząca wyjaśnia, że uczestnicy będą czytać wybraną przez siebie książkę przez krótki, określony czas. Celem nie jest przeczytanie dużej części tekstu, lecz rozpoczęcie czytania bez presji i utrzymanie koncentracji do momentu zakończenia odliczania.

02. Wybór tekstu i ustalenie celu

Uczestnicy wybierają interesującą ich książkę, artykuł albo opowiadanie. Przed rozpoczęciem wybierają długość sprintu od pięciu do piętnastu minut i zapisują prosty cel, na przykład przeczytanie określonej liczby stron albo utrzymanie koncentracji przez całą sesję.

03. Realizacja czytania na czas

Osoba prowadząca uruchamia minutnik, a uczestnicy czytają samodzielnie w cichym otoczeniu. Zatrzymują się natychmiast po upływie ustalonego czasu, nawet jeśli są w połowie strony, i krótko zapisują miejsce, w którym skończyli.

04. Zapisywanie postępów i poziomu koncentracji

Uczestnicy zapisują, ile przeczytali, i zastanawiają się nad swoim poziomem koncentracji, rozpraszaczami oraz chęcią dalszego czytania. Mogą również zanotować jedną interesującą myśl, wydarzenie albo cytaty z tekstu.

05. Powtarzanie i porównywanie sprintów

Aktywność jest powtarzana podczas tej samej sesji albo przez kilka dni. Uczestnicy porównują swoje wyniki i obserwują, czy regularna praktyka wpływa na ich tempo czytania, koncentrację albo motywację.

06. Dzielenie się doświadczeniami i refleksja

Uczestnicy krótko opowiadają o tym, co pomogło im utrzymać koncentrację i czy krótki format sprawił, że czytanie wydawało się łatwiejsze do wykonania. Osoba prowadząca kończy aktywność, podkreślając, że regularne, ograniczone czasowo sesje czytelniczne mogą stopniowo wspierać pewność siebie, koncentrację i samodzielne nawyki czytelniczne.

SPRINTY CZYTELNICZE

Krótki czas. Pełne skupienie. Zbuduj nawyk czytania.

Ustaw minutnik, czytaj w skupieniu i zapisuj swoje postępy.

1. MOJA KSIĄŻKA LUB TEKST

Tytuł:

Autor/źródło:

2. MÓJ CEL NA TEN SPRINT

Cel:

3. MOJE SESJE SPRINTÓW

 NR. SPRINTU	 CZAS (MINUTY)	 START (STRONA)	 META (STRONA)	 STRONY/MINUTY (OKOŁO)	 CEL OSIĄGNIĘTY? (TAK/NIE)
1					
2					
3					
4					
5					

4. REFLEKSJA PO KAŻDYM SPRINCIE

SKUPIENIE

Jak bardzo byłem/am skupiony/a?
(1 = wcale, 5 = bardzo)

1 2 3 4 5

Co mnie rozpraszało?

ZAINTERESOWANIE

Coś interesującego, co
odkryłem/am:

CHĘĆ KONTYNUOWANIA

Jak bardzo chcę czytać dalej?
(1 = wcale, 5 = bardzo)

1 2 3 4 5

Dlaczego?

---

5. PORÓWNYWANIE MOICH SPRINTÓW

Jakie zmiany zauważasz w swoim tempie czytania, koncentracji albo motywacji?

---

6. PODZIEL SIĘ I ZREFLEKTUJ

Co pomogło Ci zachować skupienie? Jak odbierałeś/aś krótkie sesje czytelnicze?

---

14. GŁOS NARRATORA

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Sposób opowiadania historii może wpływać na napięcie, atmosferę i interpretację równie silnie jak same wydarzenia. W tej aktywności uczestnicy słuchają podcastu kryminalnego albo grozy, analizują wykorzystanie narracji, muzyki i efektów dźwiękowych oraz porównują te techniki z pisaniem opowiadaniem należącym do podobnego gatunku. Następnie opracowują krótką narrację i przekształcają ją w produkcję audio, wykorzystując ekspresyjne głosy i starannie dobrane dźwięki.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Aktywność ta czerpie z interpretacji ustnej, ekspresyjnego czytania i Teatru Czytelników, w których uczestnicy wykorzystują tempo, akcentowanie, głośność i emocje do przekazywania pisanego tekstu. Metody te od dawna wspierają płynność czytania i pomagają odbiorcom dostrzec, w jaki sposób głos wpływa na znaczenie. Słuchowiska i podcasty rozwinęły później to podejście, łącząc narrację z nagranyymi dialogami, muzyką i efektami dźwiękowymi. Nagrywanie pozwala uczestnikom ponownie odsłuchać materiał i ocenić, czy ich wykonanie tworzy zamierzoną atmosferę. Aktywność pokazuje, że narracja nigdy nie jest neutralna, ponieważ wybory dotyczące głosu i produkcji mogą zmieniać napięcie, nastrój, charakter postaci i interpretację odbiorców. Dzięki temu ukryte mechanizmy opowiadania historii stają się wyraźnie słyszalne.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Słuchanie i pierwsze wrażenia

Osoba prowadząca odtwarza krótki fragment podcastu kryminalnego, tajemniczego albo grozy. Uczestnicy zapisują swoje pierwsze wrażenia i wskazują emocje, obrazy albo oczekiwania wywołane przez narrację.

02. Analiza głosu narratora

Uczestnicy słuchają fragmentu ponownie i skupiają się na tempie, głośności, akcentowaniu, pauzach i emocjach. Rozmawiają o tym, jak te elementy wpływają na napięcie, atmosferę, charakter postaci i interpretację wydarzeń przez słuchacza.

03. Odkrywanie dźwięku i muzyki

Grupa wskazuje muzykę, dźwięki tła i efekty dźwiękowe wykorzystane w nagraniu. Uczestnicy zastanawiają się, jaki nastrój tworzy każdy z tych elementów i jak historia mogłaby być odbierana bez niego.

04. Porównywanie opowiadania audio i pisanego

Uczestnicy czytają krótką historię albo fragment należący do podobnego gatunku. Porównują, w jaki sposób atmosfera i napięcie są budowane poprzez opis pisemny, wykonanie głosowe i produkcję audio.

05. Planowanie i nagrywanie krótkiej historii audio

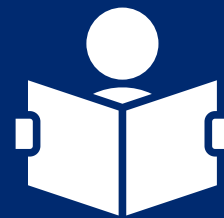
Indywidualnie, w parach albo w małych grupach uczestnicy opracowują krótką narrację i przygotowują prosty scenariusz. Przydzielają role narracyjne albo dialogowe, wybierają odpowiednie efekty dźwiękowe i nagrywają krótką produkcję audio z wykorzystaniem ekspresyjnych głosów.

06. Ponowne odsłuchanie i refleksja

Uczestnicy prezentują wybrane nagrania i oceniają, czy udało się osiągnąć zamierzoną atmosferę. Grupa omawia, które wybory głosowe albo produkcyjne były najbardziej skuteczne i co zmieniliby w kolejnej wersji.

GŁOS NARRATORA

Głosy. Dźwięki. Atmosfera.

Słuchaj, zauważaj, twórz i wyciągaj wnioski.

1. POSŁUCHAJ I ZAUWAŻ

Pierwsze wrażenie:

Jaki nastrój tworzy?

---

2. GŁOS I DŹWIĘK

☐ Tempo

☐ Głośność

☐ Pauzy

☐ Emocja

☐ Muzyka

☐ Efekty
dźwiękowe

Jak te elementy kształtują atmosferę?

---

3. ZAPLANUJ SWOJĄ HISTORIĘ AUDIO

Pomysł na historię

Głosy / role

Dźwięki / muzyka

---

4. ZREFLEKTUJ SIĘ

Czy stworzyliśmy
zamierzony nastrój?

Co zadziałało najlepiej?

Co poprawilibyśmy
następnym razem?

**COŚ, CZEGO SIĘ
NAUCZYLIŚMY**

15.A- CZYTANIE, P-CZYTANIE

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Młodzi ludzie mogą zacząć kojarzyć każde czytanie z ocenianiem, obowiązkiem i nauką szkolną, szczególnie gdy mają niewielką swobodę w samodzielnym wyborze tekstów. Ta praktyka pomaga im rozpoznać różnicę między czytaniem w określonym celu edukacyjnym a czytaniem dla relaksu, zaspokojenia ciekawości lub osobistej przyjemności. Uczestnicy zastanawiają się nad swoim otoczeniem czytelniczym, preferencjami i codziennymi nawykami oraz wskazują sposoby na zachowanie czasu na dobrowolne czytanie obok obowiązków edukacyjnych.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Rozróżnienie między czytaniem ukierunkowanym na cel a czytaniem ukierunkowanym na doświadczenie jest silnie związane z transakcyjną teorią Louise Rosenblatt. Rosenblatt opisała postawę eferentną, skoncentrowaną na informacjach albo wnioskach zapamiętanych po lekturze, oraz postawę estetyczną, skupioną na emocjach i skojarzeniach doświadczanych podczas kontaktu z tekstem. Te dwa podejścia pomagają wyjaśnić, dlaczego czytanie rozdziału akademickiego różni się od zanurzenia się w powieści, nawet jeśli obie czynności wymagają koncentracji. Podejścia związane z czytaniem dla przyjemności dodatkowo podkreślają znaczenie wyboru, osobistej wartości tekstu i dobrowolnego zaangażowania. Rozpoznawanie różnych celów czytania pomaga uczestnikom zrozumieć, dlaczego motywacja, uwaga i strategie czytelnicze mogą się zmieniać w zależności od tego, co czytają i co chcą dzięki temu osiągnąć. Taka świadomość wspiera bardziej celowe i elastyczne wybory czytelnicze.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do dwóch celów czytania

Osoba prowadząca wyjaśnia, że ludzie czytają z różnych powodów. Jeden rodzaj czytania koncentruje się na zdobywaniu informacji, wykonywaniu zadania albo przygotowaniu do oceny, natomiast drugi skupia się na przyjemności, ciekawości, emocjach albo osobistym doświadczeniu.

02. Mapowanie osobistych nawyków czytelniczych

Uczestnicy zastanawiają się nad tekstami, które czytają w szkole, w domu i online. Przyporządkowują przykłady do dwóch szerokich kategorii: czytania w określonym celu i czytania dla przyjemności. Mogą również wskazać teksty należące do obu kategorii.

03. Porównywanie doświadczeń czytelniczych

Indywidualnie, w parach albo w małych grupach uczestnicy rozmawiają o tym, jak ich koncentracja, motywacja i strategie czytelnicze zmieniają się w zależności od celu. Biorą pod uwagę takie czynniki jak możliwość wyboru, poziom trudności, otoczenie, presja czasu i osobiste zainteresowanie.

04. Odkrywanie preferowanych warunków

Uczestnicy wskazują, co pomaga im czerpać przyjemność z czytania, a co sprawia, że staje się ono obowiązkiem. Zastanawiają się nad tym, gdzie, kiedy i w jaki sposób wolą czytać, a także jakie formaty, tematy i rutyny wspierają ich zaangażowanie.

05. Tworzenie zrównoważonego planu czytania

Każdy uczestnik wybiera jeden realistyczny sposób na zachowanie czasu na dobrowolne czytanie obok obowiązków szkolnych albo zawodowych. Przygotowuje prosty plan obejmujący tekst, odpowiednie miejsce, możliwą do wygospodarowania ilość czasu oraz osobisty powód jego przeczytania.

06. Dzielenie się i refleksja

Uczestnicy dzielą się wybranymi pomysłami i rozmawiają o tym, czy ten sam tekst może być czytany inaczej w zależności od celu czytelnika. Osoba prowadząca kończy aktywność, podkreślając, że elastyczni czytelnicy świadomie dostosowują swoje oczekiwania i strategie do celu każdego doświadczenia czytelniczego.

A-CZYTANIE, P-CZYTANIE

Zauważ, jak cel zmienia sposób czytania.

Czytanie może pomagać w nauce, osiągnięciu celu albo po prostu czerpaniu przyjemności z doświadczenia.

1. DWA CELE CZYTANIA

CZYTANIE W OKREŚLONYM CELU

Przykłady, które czytam:

Czemu je czytam:

CZYTANIE DLA PRZYJEMNOŚCI

Przykłady, które czytam:

Czemu je czytam:

---

2. CZYM RÓŻNIĄ SIĘ TE DOŚWIADCZENIA?

SKUPIENIE

Kiedy łatwiej mi się skoncentrować?

MOTYWACJA

Co sprawia, że chcę czytać dalej?

STRATEGIA

Jak czytam inaczej w każdym z tych przypadków?

---

3. MOJE NAJLEPSZE WARUNKI DO CZYTANIA

MIEJSCE

Gdzie najlepiej mi się czyta?

CZAS

Kiedy czytanie jest dla mnie najłatwiejsze?

FORMAT

Druk, telefon, tablet, audiobook?

TEMATY

Co najbardziej lubię czytać?

---

4. MY BALANCED READING PLAN

Tekst, który chcę czytać: _____ Miejsce: _____

Czas: _____ Powód: _____

Małe działanie, które podejmę: _____

KONTROLA KOŃCOWA

☐ Mogę czytać ten sam tekst w różnych celach. ☐ Moje wybory czytelnicze zależą od mojego celu.

My reading habits: _____

16.MARATON CZYTELNICZY

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Czytanie może stać się wspólnym wydarzeniem społecznym, a nie wyłącznie prywatną aktywnością. W tej praktyce uczestnicy biorą udział w dłuższej sesji czytelniczej, wybierając własne książki i dążąc do osiągnięcia indywidualnych albo wspólnych celów. Krótkie przerwy, rekomendacje i swobodne rozmowy pozwalają im dzielić się odkryciami bez zakłócania ogólnej atmosfery skupienia.

CZAS

**10-15
MINUT**

IŁOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Maratony czytelnicze są związane z readathonami, długimi wydarzeniami czytelniczymi i społecznymi kampaniami na rzecz czytelnictwa, które przekształcają indywidualne czytanie we wspólne, widoczne doświadczenie. Takie wydarzenia często łączą samodzielną lekturę z osobistymi celami, wspólnymi kamieniami milowymi i krótką wymianą rekomendacji. Opierają się na założeniu, że czytelnicy potrzebują chronionego czasu, aby zanurzyć się w dłuższych tekstach i rozwijać trwałą koncentrację. Wspólne otoczenie zapewnia wsparcie, nie wymagając od wszystkich uczestników czytania tej samej książki ani poruszania się w jednakowym tempie. Łącząc osobisty wybór ze wspólną atmosferą, format ten przedstawia czytanie zarówno jako indywidualne doświadczenie, jak i wydarzenie społeczne oparte na wspólnym uczestnictwie. Wspólny rytm może podtrzymywać motywację podczas dłuższych sesji.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do maratonu czytelniczego

Osoba prowadząca wyjaśnia, że uczestnicy wezmą udział w dłuższej wspólnej sesji czytelniczej. Każdy może wybrać inną książkę i czytać we własnym tempie, jednocześnie uczestnicząc we wspólnym doświadczeniu grupowym.

02. Wybór książek i ustalanie celów

Uczestnicy wybierają interesujące ich książki i określają realistyczny cel osobisty, na przykład czytanie przez określony czas, ukończenie rozdziału albo dotarcie do konkretnej strony. Grupa może również ustalić jeden wspólny kamień milowy.

03. Rozpoczęcie sesji skupionego czytania

Uczestnicy czytają samodzielnie w cichym i komfortowym miejscu. Osoba prowadząca chroni czas przeznaczony na czytanie, ogranicza przerwy i zachęca wszystkich do skupienia się na własnym tekście bez porównywania tempa ani postępów.

04. Krótkie przerwy na dzielenie się

W zaplanowanych momentach uczestnicy robią krótką przerwę, aby się rozciągnąć, zapisać swoje postępy i wymienić rekomendacjami. Mogą podzielić się interesującym cytatem, postacią, pomysłem albo odkryciem bez przedstawiania pełnego streszczenia książki.

05. Kontynuowanie i śledzenie postępów

Uczestnicy wracają do czytania i nadal pracują nad osiągnięciem swoich celów. Indywidualne i grupowe postępy mogą być zapisywane na kartach, tablicy albo wspólnej tablicy cyfrowej, aby wspólny wysiłek był widoczny.

06. Zakończenie i refleksja

Na zakończenie maratonu uczestnicy rozmawiają o tym, co pomogło im utrzymać koncentrację i czy wspólna atmosfera wpłynęła na ich motywację. Osoba prowadząca podkreśla, że czytanie może pozostać osobistym doświadczeniem, a jednocześnie stać się wspierającą aktywnością społeczną.

MARATON CZYTELNICZY

Czytajcie razem, we własnym tempie.

Czytanie może pomagać w nauce, osiągnięciu celu albo po prostu czerpaniu przyjemności z doświadczenia.

1. MOJA KSIĄŻKA I CEL

MOJA KSIĄŻKA

Tytuł / autor:

Czemu ją wybrałem/am?

MÓJ CEL

Mój osobisty cel na dziś:

Wspólny cel grupy:

2. ETAPY MARATONU

START

Jak chcę się dziś skupić?

PRZERWA W POŁOWIE

Cytat, pomysł albo moment, którym chcę się podzielić:

META

Czy osiągnąłem/ęłam swój cel?

3. ŚLEDZENIE MOICH POSTĘPÓW

1 CZAS

Jak długo czytałem/am?

2 POSTĘP

Przeczytane strony/rozdziały

3 SKUPIENIE

Co pomogło mi zachować skupienie?

4 WYZWANIE

Co mnie rozpraszało?

4. MOJA NOTATKA DO PODZIELENIA SIĘ

Rekomendacja, postać, cytat albo odkrycie, którym chcę się podzielić:

KONTROLA KOŃCOWA

☐ Wspólna atmosfera pomogła mi się skoncentrować.

☐ Osobisty cel sprawił, że czytanie wydawało się łatwiejsze.

Rzecz, którą chcę kontynuować po maratonie czytelniczym:

17. CZYTAM. CZYTAM? CZYTAM!

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Emocjonalny ton czytelnika może całkowicie zmienić sposób rozumienia tego samego tekstu. W tej aktywności uczestnicy losują albo otrzymują określoną emocję i czytają wybrany fragment, wyrażając ją za pomocą głosu, tempa, akcentowania i mimiki. Grupa próbuje rozpoznać emocję i omawia, w jaki sposób zmieniła ona znaczenie albo atmosferę fragmentu. W ramach bookletu praktyka ta rozwija ekspresyjne czytanie i świadomość emocjonalną, pokazując jednocześnie, że interpretacja jest kształtowana przez osobę, która nadaje tekstowi głos.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Ekspresyjne czytanie na głos od dawna jest wykorzystywane do badania, w jaki sposób emocje, akcentowanie i rytm wpływają na interpretację tekstu. Teatr Czytelników i prezentacja poezji zachęcają uczestników do przekazywania znaczenia za pomocą głosu, bez konieczności tworzenia rozbudowanej inscenizacji ani uczenia się tekstu na pamięć. Prozodia — obejmująca frazowanie, akcent, intonację i tempo — wpływa zarówno na płynność, jak i rozumienie, ponieważ słuchacze wykorzystują wskazówki głosowe do interpretowania intencji i nastroju. Poproszenie czytelników o zaprezentowanie fragmentu z wykorzystaniem kontrastujących emocji sprawia, że efekty te stają się szczególnie wyraźne. Porównywanie wykonan pomaga uczestnikom dostrzec, że te same zapisane słowa mogą przekazywać różne znaczenia w zależności od emocjonalnych i głosowych wyborów czytelnika. Daje to uczestnikom bezpośrednie doświadczenie elastyczności interpretacyjnej.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do ekspresyjnego czytania

Osoba prowadząca wyjaśnia, że ten sam fragment może przekazywać różne znaczenia w zależności od sposobu jego odczytania. Uczestnicy krótko omawiają, jak tempo, głośność, akcentowanie, intonacja i mimika wpływają na interpretację słuchacza.

02. Wybór fragmentu i emocji

Uczestnicy otrzymują albo wybierają krótki fragment literacki. Następnie każda osoba losuje kartę z emocją, taką jak radość, strach, złość, smutek, ekscytacja, podejrzliwość albo spokój, nie pokazując jej pozostałym członkom grupy.

03. Przygotowanie występu

Uczestnicy czytają fragment po cichu i decydują, jak wyrazić wybraną emocję. Wskazują słowa, które należy zaakcentować, miejsca na pauzy oraz zmiany tempa, głośności albo tonu, które mogą wyraźnie oddać dane uczucie.

04. Czytanie z emocją

Uczestnicy prezentują fragment indywidualnie albo w parach. Pozostała część grupy uważnie słucha i próbuje rozpoznać emocję przekazywaną przez głos, rytm, akcentowanie i ekspresję czytającej osoby.

05. Porównywanie interpretacji

Ten sam fragment zostaje ponownie odczytany z wykorzystaniem kontrastującej emocji. Uczestnicy porównują wykonania i omawiają, w jaki sposób zmieniły się atmosfera, intencje postaci i znaczenie tekstu, mimo że zapisane słowa pozostały takie same.

06. Informacja zwrotna i refleksja

Grupa wskazuje, które wybory głosowe sprawiły, że każda emocja była wiarygodna, i proponuje jedno możliwe ulepszenie. Osoba prowadząca kończy aktywność, podkreślając, że ekspresyjne czytanie wspiera płynność, rozumienie i świadomość tego, jak czytelnicy aktywnie kształtują znaczenie tekstu.

CZYTAM. CZYTAM? CZYTAM!

Odkryj, jak emocje zmieniają znaczenie tekstu.

Te same słowa mogą brzmieć zupełnie inaczej.

1. WYBIERZ TEKST I EMOCJĘ

FRAGMENT

Jaki tekst albo fragment przeczytałem?

EMOCJA

Jakie uczucie wyrażę?

---

2. ZAPLANUJ SWOJE WYKONANIE

TEMPO

Szybko, wolno czy zmiennie?

GŁOS

Które słowa zaakcentuję?

PRZERWY

Gdzie zatrzymam się dla uzyskania efektu?

---

3. PRZECZYTAJ I PORÓWNAJ

PIERWSZE CZYTANIE

Jak przeczytałem/am fragment?

DRUGA EMOCJA

Jak zmieniło się znaczenie?

KONTROLA KOŃCOWA

- ☐ Mój głos zmienił nastrój tekstu.
- ☐ Ten sam fragment może mieć różne znaczenia.

Rzecz, której się nauczyłem/am:

---

18. PRZERABIANIE KLASYKI

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Literatura klasyczna może początkowo wydawać się odległa od codziennych doświadczeń młodych czytelników, nawet jeśli jej główne tematy pozostają bardzo aktualne. Ta praktyka zachęca uczestników do przyjrzenia się znanemu dziełu klasycznemu albo narracji historycznej i wyobrażenia sobie, jak jego miejsce akcji, postaci, konflikty i warunki społeczne zmieniłyby się we współczesnym świecie. Poprzez dyskusję i kreatywną reinterpretację zachowują główne znaczenie historii, jednocześnie dostosowując jej formę do współczesnego kontekstu.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Przepisywanie i adaptowanie od zawsze stanowiły część kultury literackiej, a mity, baśnie ludowe i dzieła kanoniczne były wielokrotnie opowiadane na nowo z myślą o zmieniających się odbiorcach. W edukacji ćwiczenia modernizacyjne zachęcają czytelników do zachowania głównego konfliktu historii przy jednoczesnej zmianie miejsca akcji, języka, technologii albo warunków społecznych. Aktywności oparte na przekształcaniu baśni i adaptacji wykorzystują tę samą zasadę, pokazując, że znane fabuły mogą prowadzić do wielu różnych interpretacji. Przerabianie klasycznego utworu wymaga od uczestników zdecydowania, które elementy są kluczowe dla narracji, a które wynikają głównie z jej pierwotnego kontekstu historycznego. Proces ten pomaga czytelnikom dostrzec, że starsze historie pozostają aktualne, ponieważ ich główne napięcia, wartości i relacje mogą być reinterpretowane poprzez współczesne doświadczenia. Kreatywne uwspółcześnianie sprzyja także głębszemu zaangażowaniu w dziedzictwo literackie.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do oryginalnej historii

Osoba prowadząca przedstawia znane dzieło klasyczne, mit, baśń ludową albo narrację historyczną. Uczestnicy krótko wskazują główne postaci, miejsce akcji, centralny konflikt i najważniejsze przesłanie.

02. Określenie, co musi pozostać

Uczestnicy omawiają, które elementy są niezbędne, aby historia pozostała rozpoznawalna. Oddzielają główny konflikt, relacje i tematy od szczegółów związanych przede wszystkim z pierwotnym okresem historycznym.

03. Przeniesienie historii do współczesności

Indywidualnie, w parach albo w małych grupach uczestnicy wybierają współczesne miejsce akcji. Zastanawiają się, jak technologia, komunikacja, oczekiwania społeczne, praca, edukacja i codzienne życie wpłynęłyby na postaci oraz wydarzenia.

04. Przeprojektowanie postaci i konfliktu

Uczestnicy uwspółcześniają role, język, cele i relacje postaci, zachowując ich główne motywacje. Decydują, jak pierwotny konflikt mógłby wyglądać we współczesnym kontekście i jakie nowe przeszkody mogłyby się pojawić.

05. Tworzenie adaptacji

Uczestnicy przepisują wybraną scenę, przygotowują krótkie streszczenie albo tworzą storyboard swojej współczesnej wersji. Adaptacja powinna być osadzona w teraźniejszości, a jednocześnie zachowywać główne znaczenie oryginalnej narracji.

06. Prezentacja i refleksja

Uczestnicy prezentują swoje adaptacje i wyjaśniają, które elementy zachowali, zmienili albo usunęli. Grupa omawia, czy uwspółcześnione wersje ujawniają nowe znaczenia oraz w jaki sposób klasyczne historie mogą pozostać aktualne dla współczesnych odbiorców.

PRZERABIANIE KLASYKI

Uwspółcześnij znaną historię, nie tracąc jej głównego znaczenia.

Te same słowa mogą brzmieć zupełnie inaczej.

1. ORYGINALNA HISTORIA

HISTORIA

Tytuł/źródło:

Jaką historię adaptuję:

GŁÓWNE ELEMENTY

Główne postacie:

Główny konflikt:

Kluczowe przesłanie:

2. CO ZOSTAJE? CO SIĘ ZMIENIA?

ZACHOWAJ

Co musi pozostać, aby historia nadal była rozpoznawalna:

UPDATE

Co można zmienić w miejscu akcji, języku albo kontekście:

WSPÓŁCZESNY ŚWIAT

Jaki współczesny problem ma tutaj znaczenie:

3. ZBUDUJ NOWĄ WERSJĘ

MIEJSCE AKCJI

Gdzie i kiedy rozgrywa się nowa wersja?

POSTACIE

Jak zmieniają się role, cele albo relacje?

KONFLIKT

Jak pierwotny konflikt wygląda dzisiaj?

POMYSŁ NA SCENĘ

Opisz jedną kluczową uwspółcześnioną scenę:

4. MOJA ADAPTACJA

Napisz krótkie streszczenie, zarys sceny albo pomysł na storyboard swojej uwspółcześnionej wersji:

KONTROLA KOŃCOWA

☐ Zachowałem/am główne znaczenie oryginalnej historii.

☐ Moja współczesna wersja nadal jest rozpoznawalna.

19.CZYTANIE PREDYKCYJNE

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Czytanie staje się bardziej aktywne, gdy uczestnicy zatrzymują się, aby zastanowić się, co może wydarzyć się dalej i dlaczego. W tej praktyce krótkie opowiadanie jest przerywane w kluczowych momentach, aby uczestnicy mogli przewidywać dalsze wydarzenia, decyzje postaci albo możliwe konsekwencje, opierając się na dowodach z tekstu. Porównują swoje pomysły, uzasadniają sposób rozumowania i zmieniają wcześniejsze założenia w miarę odkrywania kolejnych części narracji. W ramach bookletu aktywność ta wzmacnia rozumienie tekstu, logiczne wnioskowanie oraz świadomość tego, w jaki sposób autorzy budują oczekiwania, napięcie i zaskoczenie.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Czytanie predykcyjne jest ściśle związane z metodą Directed Reading-Thinking Activity, która została opracowana po to, aby zachęcić czytelników do aktywnego zadawania pytań i sprawdzania własnego rozumienia tekstu. Czytelnicy wykorzystują tytuły, obrazy, wcześniejszą wiedzę i dowody z tekstu do formułowania przewidywań, a następnie kontynuują czytanie, aby je potwierdzić, odrzucić albo zmodyfikować. Wartość tej metody polega na samym procesie rozumowania, a nie na poprawnym odgadnięciu zakończenia. Strategiczne przerwy kierują uwagę na wskazówki narracyjne, motywacje postaci i możliwe konsekwencje, które w przeciwnym razie mogłyby zostać przeoczone. Zmienianie wcześniejszego przewidywania uczy uczestników, że interpretacja powinna pozostać elastyczna i zmieniać się zawsze wtedy, gdy nowe dowody z tekstu podważają początkowe założenie. Metoda ta przekształca czytanie w ciągły proces podejmowania decyzji opartych na dowodach.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do czytania predykcyjnego

Osoba prowadząca wyjaśnia, że historia będzie czytana etapami i zatrzymywana w wybranych momentach. Uczestnicy będą przewidywać, co może wydarzyć się dalej, i uzasadniać swoje pomysły wskazówkami z tekstu, zamiast zgadywać bez dowodów.

02. Odkrywanie wskazówek z początku tekstu

Uczestnicy analizują tytuł, ilustracje, pierwszy akapit i wszelkie dostępne informacje wprowadzające. Indywidualnie albo w parach zapisują wstępne przewidywanie dotyczące miejsca akcji, postaci, konfliktu albo kierunku rozwoju historii.

03. Zatrzymywanie się i formułowanie przewidywań

Osoba prowadząca czyta albo wyświetla pierwszą część historii i zatrzymuje się w znaczącym momencie. Uczestnicy przewidują możliwe wydarzenie, decyzję postaci albo konsekwencję oraz wskazują słowa, działania lub szczegóły, które wpłynęły na ich rozumowanie.

04. Porównywanie i zmienianie pomysłów

Uczestnicy dzielą się swoimi przewidywaniami w parach, małych grupach albo z całą grupą. Po ujawnieniu kolejnej części tekstu decydują, czy ich pierwotne przewidywanie należy potwierdzić, odrzucić czy zmodyfikować w odpowiedzi na nowe dowody.

05. Śledzenie historii aż do zakończenia

Proces jest powtarzany w jednym albo dwóch kolejnych punktach zatrzymania. Uczestnicy obserwują, jak zmienia się ich rozumienie, i zwracają uwagę na techniki, których autor używa do budowania oczekiwań, napięcia albo zaskoczenia.

06. Refleksja nad procesem rozumowania

Po zakończeniu historii uczestnicy porównują swoje przewidywania z rzeczywistymi wydarzeniami. Osoba prowadząca podkreśla, że celem nie jest poprawne odgadnięcie, lecz tworzenie logicznych interpretacji, dostrzeganie dowodów w tekście i gotowość do zmiany własnych pomysłów, gdy pojawiają się nowe informacje.

CZYTANIE PREDYKCYJNE

Dobrzy czytelnicy formułują przewidywania i szukają wskazówek.

Czytaj historię etapami. Przy każdej przerwie przewiduj, co może wydarzyć się dalej, opierając się na wskazówkach.

	MOJE PRZEWIDYWANIE	MÓJ DOWÓD	PO CZYTANIU
PRZERWA 1 Po przeczytaniu pierwszej części osoba prowadząca zatrzymuje się w tym miejscu.	Jak myślisz, co wydarzy się dalej? _____ _____ _____	Jakie słowa, działania albo szczegóły z tekstu potwierdzają Twój pomysł? _____ _____ _____	Czy Twoje przewidywanie zostało potwierdzone, odrzucone czy zmienione? _____ _____ _____

	MOJE PRZEWIDYWANIE	MÓJ DOWÓD	PO CZYTANIU
PRZERWA 2 Po przeczytaniu kolejnej części osoba prowadząca zatrzymuje się w tym miejscu.	Jak myślisz, co wydarzy się dalej? _____ _____ _____	Jakie słowa, działania albo szczegóły z tekstu potwierdzają Twój pomysł? _____ _____ _____	Czy Twoje przewidywanie zostało potwierdzone, odrzucone czy zmienione? _____ _____ _____

	MOJE PRZEWIDYWANIE	MÓJ DOWÓD	PO CZYTANIU
PRZERWA 3 Po przeczytaniu kolejnej części osoba prowadząca zatrzymuje się w tym miejscu.	Jak myślisz, co wydarzy się dalej? _____ _____ _____	Jakie słowa, działania albo szczegóły z tekstu potwierdzają Twój pomysł? _____ _____ _____	Czy Twoje przewidywanie zostało potwierdzone, odrzucone czy zmienione? _____ _____ _____

KOŃCOWA REFLEKSJA	
Czego dowiedziałeś/aś się o historii, postaciach i technikach wykorzystanych przez autora? _____ _____	Jak zmieniało się Twoje myślenie w miarę czytania kolejnych części? _____ _____

20. NOWE SPOJRZENIE NA OKŁADKĘ KSIĄŻKI

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Skuteczna promocja czytania zaczyna się od wzbudzenia ciekawości i stworzenia przestrzeni do zaangażowania. Krótka, zabawowa aktywność może być idealnym punktem wyjścia. W tej praktyce uczestnicy tworzą własne sześciowyrazowe historie, rozwijając zwięzłość, wyobraźnię i umiejętność budowania znaczenia przy użyciu bardzo niewielu słów. Stwarza to również okazję do refleksji nad tym, jak formaty cyfrowe i drukowane w różny sposób kształtują treść. Zwięzły cyfrowy „tweet” i dłuższa narracja drukowana mogą wykorzystywać bardzo odmienne formy, a mimo to przekazywać podobną ideę, emocję albo komunikat.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Przeprojektowanie okładki książki jest uznaną alternatywą dla tradycyjnego pisemnego sprawozdania z lektury. Metoda ta zachęca czytelników do określenia głównych tematów, atmosfery, grupy odbiorców i elementów symbolicznych, a następnie do wizualnego przedstawienia własnej interpretacji. Aktywności związane z projektowaniem okładki mogą obejmować stworzenie okładki przedniej, tylnej, grzbietu albo kompletnej obwoluty dla przeczytanej książki. Skuteczny projekt powinien budować oczekiwania, nie ograniczając się jedynie do odtworzenia jednej sceny ani nie ujawniając całej fabuły. Ćwiczenie pokazuje, że wybory wizualne, takie jak obrazy, typografia, kompozycja i kolor, wpływają na sposób postrzegania dzieła literackiego jeszcze przed przeczytaniem pierwszej strony. Projektowanie staje się więc kolejnym językiem interpretacji literackiej.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do przeprojektowania okładki

Osoba prowadząca wyjaśnia, że okładka książki powinna przekazywać atmosferę, główne tematy i wskazywać docelowych odbiorców historii, nie ujawniając całej fabuły. Uczestnicy analizują jeden albo dwa przykłady i omawiają, jakie oczekiwania tworzy każdy z projektów.

02. Określenie głównego przesłania

Uczestnicy wybierają przeczytaną książkę i wskazują jej najważniejsze tematy, emocje, symbole, postaci i konflikty. Decydują, które elementy są kluczowe dla wizualnego przedstawienia historii.

03. Planowanie koncepcji wizualnej

Indywidualnie, w parach albo w małych grupach uczestnicy wybierają odpowiednie obrazy, kolory, typografię i kompozycję. Zastanawiają się, w jaki sposób te wybory mogą sugerować gatunek, nastrój i grupę odbiorców książki.

04. Tworzenie nowej okładki

Uczestnicy projektują przednią okładkę, a opcjonalnie także grzbiet lub tylną okładkę. Projekt powinien zawierać tytuł i nazwisko autora oraz wykorzystywać elementy wizualne wspierające interpretację historii, zamiast jedynie kopiować jedną scenę.

05. Prezentowanie i porównywanie projektów

Uczestnicy prezentują swoje okładki i wyjaśniają uzasadnienie dokonanych wyborów. Grupa porównuje, w jaki sposób różne projekty mogą przedstawiać tę samą książkę na odmienne sposoby i wpływać na oczekiwania potencjalnych czytelników.

06. Informacja zwrotna i refleksja

Grupa wskazuje, które wybory wizualne najczytelniej przekazują charakter historii, i proponuje jedno możliwe ulepszenie. Osoba prowadząca kończy aktywność, podkreślając, że projektowanie okładki jest formą interpretacji literackiej, która kształtuje sposób postrzegania tekstu jeszcze przed rozpoczęciem lektury.

NOWE SPOJRZENIE NA OKŁADKĘ KSIĄŻKI

Pokaż nastrój, przesłanie i odbiorców książki poprzez projekt.

Okladka może przyciągnąć wielu czytelników, zanim przeczytają choćby jedną stronę.

1. MOJA KSIĄŻKA

SZCZEGÓŁY KSIĄŻKI

Tytuł / autor:

Gatunek lub rodzaj:

GŁÓWNY ZAMYŚŁ

Główna tematyka lub przesłanie:

Nastrój / atmosfera:

2. PLAN WIZUALNY

OBRAZY

Jaki symbol, przedmiot albo obraz pasuje do historii?

KOLOR

Jakie kolory odpowiadają nastrojowi?

ODBIORCY

Dla kogo przeznaczona jest ta okładka?

3. ZAPROJEKTUJ SWOJĄ OKŁADKĘ

SZKIC OKŁADKI

NOTATKI PROJEKTOWE

Styl tytułu: _____

Główny obraz: _____

Typografia/układ: _____

Powód moich wyborów projektowych: _____

4. ZAPREZENTUJ I ZREFLEKTUJ SIĘ

Czego chcę, aby czytelnicy spodziewali się po tej okładce? Co chciałbym/chciałabym poprawić?

KONTROLA KOŃCOWA

☐ Moja okładka pokazuje nastrój książki.

☐ Moje wybory projektowe pasują do historii.

Jedna rzecz, której nauczyłem/am się o interpretacji wizualnej:

21. RELAKS

SIŁA ZWIĘZŁOŚCI

Czytanie może wspierać dobrostan, gdy zostaje oddzielone od presji, oceniania i sztywnych oczekiwań. W tej aktywności uczestnicy są zapraszani na komfortowe wspólne wydarzenie czytelnicze z książkami, przekąskami oraz wyraźnie wydzielonymi przestrzeniami do cichego czytania i swobodnych rozmów. Sami wybierają, co i w jaki sposób chcą czytać, podczas gdy osoba prowadząca koncentruje się na stworzeniu przyjaznej atmosfery, zamiast kontrolować przebieg doświadczenia. W ramach bookletu praktyka ta przedstawia czytanie jako formę odpoczynku, przyjemności i budowania relacji społecznych, która może stać się częścią zdrowej osobistej rutyny.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna

● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Aktywność ta opiera się na podejściu do czytania dla przyjemności oraz metodach inspirowanych biblioterapią, które uznają czytanie za źródło odpoczynku, regulacji emocji i osobistej refleksji. Badania z udziałem młodych ludzi często łączą czytanie z relaksem, poprawą nastroju i lepszym rozumieniem własnych doświadczeń. Nieformalne przestrzenie czytelnicze odpowiadają również na spadek przyjemności z czytania, który może pojawić się wtedy, gdy każdy kontakt z książką wiąże się z ocenianiem albo obowiązkowym zadaniem. Osoba prowadząca tworzy więc wspierające warunki, podczas gdy uczestnicy samodzielnie wybierają materiały, tempo i poziom kontaktu z innymi. Swoboda wyboru pomaga sprawić, że czytanie staje się dobrowolne, regenerujące i osobiście znaczące. Może również pomóc uczestnikom odkryć, jakie warunki czytania najlepiej wspierają ich dobrostan. Praktyka ta ponownie łączy książki z poczuciem komfortu, a nie z obowiązkiem.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Tworzenie przyjaznej przestrzeni do czytania

Osoba prowadząca przygotowuje komfortowe otoczenie z miejscami do cichego czytania, opcjonalnymi przestrzeniami wspólnymi i łatwym dostępem do różnych materiałów czytelniczych. Uczestnicy dowiadują się, że sesja koncentruje się na odpoczynku, wyborze i przyjemności, a nie na ocenianiu.

02. Wybór tego, co i jak czytać

Uczestnicy wybierają interesującą ich książkę, czasopismo, komiks, wiersz, audiobook albo tekst cyfrowy. Decydują również, czy wolą czytać samodzielnie, słuchać, siedzieć z innymi czy przemieszczać się między różnymi przestrzeniami.

03. Rozpoczęcie relaksującego czasu czytania

Uczestnicy czytają we własnym tempie, bez ustalonego celu. Osoba prowadząca dba o spokojną atmosferę, ogranicza przerwy i pozwala uczestnikom zatrzymać się, zmienić tekst albo zrobić krótką przerwę, gdy tylko tego potrzebują.

04. Opcjonalne dzielenie się i rozmowa

W zaplanowanym momencie uczestnicy mogą wymienić się rekomendacjami, przeczytać na głos krótki cytat albo krótko opowiedzieć o czymś, co im się spodobało. Dzielenie się pozostaje dobrowolne, aby aktywność nadal była pozbawiona presji.

05. Refleksja nad czytaniem i dobrostanem

Uczestnicy zastanawiają się, jak otoczenie, wybór tekstu i poziom kontaktu z innymi wpłynęły na ich nastrój i koncentrację. Wskazują warunki, dzięki którym czytanie było najbardziej komfortowe, regenerujące albo przyjemne.

06. Budowanie osobistej rutyny czytelniczej

Każdy uczestnik wybiera jeden realistyczny sposób na włączenie relaksującego czytania do codziennego życia, na przykład stworzenie cichego kącika do czytania, wyznaczenie krótkiej cotygodniowej sesji albo trzymanie przyjemnego tekstu w zasięgu ręki. Osoba prowadząca kończy aktywność, podkreślając, że czytanie może wspierać odpoczynek, równowagę emocjonalną i relacje społeczne.

RELAKS

Zauważ, jak czytanie może wspierać odpoczynek, komfort i równowagę.

Czytanie może być spokojne, osobiste i pozbawione presji.

1. MÓJ WYBÓR CZYTELNICZY

MÓJ TEKST

Co wybrałem/am do czytania albo słuchania?

MÓJ SPOSÓB

Jak chcę dziś czytać?
samodzielnie, z innymi, słuchając, przemieszczając się między miejscami

---

---

2. MOJA KOMFORTOWA PRZESTRZEŃ DO CZYTANIA

MIEJSCE

Gdzie czuję się najbardziej komfortowo?

ATMOSFERA

Co pomaga mi czuć się tutaj spokojnie?

TEMPO

Jak chcę dziś czytać?

---

3. W TRAKCIE SESJI

PRZED

Jak czuję się przed czytaniem?

PO

Jak czuję się po czytaniu?

DZIELENIE SIĘ

Cytat, pomysł albo moment, którym mogę się podzielić:

---

4. MOJA RUTYNA CZYTELNICZA

Mały nawyk czytelniczy, który chcę zachować: _____

Najlepszy czas dla mnie: _____

Najlepsze miejsce dla mnie: _____

Tekst, który chcę mieć w pobliżu: _____

KONTROLA KOŃCOWA

Możliwość wyboru sprawiła, że czytanie było łatwiejsze.

Spokojna przestrzeń pomogła mi się skupić.

Czytanie może wspierać mój dobrostan.

Jedna rzecz, którą chcę powtórzyć w przyszłym tygodniu:

22.KRĘGI CZYTANIA HYBRYDOWEGO

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Czytelnicy często odbierają ten sam tekst inaczej w zależności od tego, czy mają z nim kontakt na papierze, czy na ekranie. W tej aktywności uczestnicy czytają wybrane fragmenty zarówno w formacie drukowanym, jak i cyfrowym, a następnie omawiają różnice dotyczące koncentracji, poruszania się po tekście, rozumienia, zapamiętywania i zaangażowania emocjonalnego. Role w małych grupach pomagają uporządkować wymianę opinii i zapewniają, że różne preferencje zostaną wysłuchane.

CZAS

**10-15
MINUT**

IŁOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Kręgi czytania hybrydowego łączą metody kręgów literackich z bezpośrednim porównywaniem czytania w formie drukowanej i ekranowej. Kręgi literackie to oparte na współpracy i skoncentrowane na uczestnikach grupy, w których czytelnicy przyjmują role, takie jak osoba prowadząca dyskusję, osoba wybierająca fragmenty czy osoba badająca słownictwo. Późniejsze wersje internetowe pokazały, że wspólna interpretacja i wartościowa dyskusja mogą odbywać się również za pośrednictwem platform cyfrowych. Format hybrydowy zachęca uczestników do zapoznania się z porównywalnym materiałem w obu mediach oraz do refleksji nad różnicami w nawigacji, sporządzaniu notatek, koncentracji i zapamiętywaniu. Pomaga to czytelnikom wybierać format odpowiednio do celu i własnych potrzeb, zamiast uznawać jedno medium za bezwzględnie lepsze. Rozwija również świadomość tego, w jaki sposób nawyki czytelnicze są kształtowane przez wykorzystywane narzędzia i otoczenie. Samo medium staje się częścią dyskusji.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do czytania hybrydowego

Osoba prowadząca wyjaśnia, że ten sam tekst może być odbierany inaczej w zależności od tego, czy jest czytany na papierze, czy na ekranie.

Uczestnicy krótko omawiają swoje typowe preferencje i wskazują sytuacje, w których wybierają jeden format zamiast drugiego.

02. Czytanie w dwóch formatach

Uczestnicy czytają ten sam albo porównywalny krótki fragment najpierw w wersji drukowanej, a następnie cyfrowej, albo w odwrotnej kolejności.

Zwracają uwagę na koncentrację, poruszanie się po tekście, robienie notatek, komfort i zaangażowanie emocjonalne.

03. Praca w rolach kręgu czytelniczego

Uczestnicy tworzą małe grupy i przyjmują proste role, takie jak osoba prowadząca dyskusję, osoba wybierająca fragmenty, osoba badająca słownictwo albo obserwator formatu. Każda osoba wnosi inną perspektywę do porównania.

04. Porównywanie doświadczenia czytelniczego

Grupy omawiają, co zmieniło się między dwoma formatami. Zastanawiają się, jak łatwo było im znajdować informacje, zapamiętywać szczegóły, robić notatki, utrzymywać koncentrację i rozumieć strukturę tekstu.

05. Wybór najlepszego formatu do określonego celu

Uczestnicy decydują, który format byłby bardziej odpowiedni do różnych zadań, takich jak dokładna analiza, szybkie wyszukiwanie informacji, czytanie dla relaksu albo dyskusja grupowa. Uzasadniają swoje wybory przykładami z aktywności.

06. Dzielenie się i refleksja

Grupy przedstawiają swoje wnioski i porównują preferencje. Osoba prowadząca kończy aktywność, podkreślając, że skuteczni czytelnicy wybierają format zgodnie ze swoim celem, otoczeniem i osobistymi potrzebami, zamiast zakładać, że jedno medium jest zawsze lepsze.

KRĘGI CZYTANIA HYBRYDOWEGO

Porównaj czytanie na papierze i na ekranie.

Czytanie może być spokojne, osobiste i pozbawione presji.

1. CZYTAJ W DWÓCH FORMATACH

DRUK

Co zauważyłem/am?

CYFROWO

Co zauważyłem/am?

---

2. PORÓWNAJ EKSPERYMENTY

SKUPIENIE

W którym formacie łatwiej było mi się skupić?

NOTATKI

Na czym łatwiej było zaznaczać informacje albo odnajdywać notatki?

ODCZUCIE

Który format był dla mnie wygodniejszy?

---

3. NAJLEPSZY FORMAT NA...

Dokładną analizę:

Szybkie wyszukiwanie informacji:

Czytanie dla relaksu:

KONTROLA KOŃCOWA

☐ Czytanie drukowane i cyfrowe odczuwa się inaczej. ☐ Najlepszy format zależy od mojego celu.

Jedną rzecz, której się nauczyłem/am:

---

23. Czytanie przez teatr

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Teksty literackie mogą stać się bardziej przystępne, gdy uczestnicy mają możliwość odkrywania ich poprzez ruch, głos i odgrywanie ról. W tej praktyce uczestnicy wybierają albo otrzymują scenę, analizują postaci i konflikt, a następnie przygotowują krótką interpretację teatralną, po której odbywa się dyskusja. Odgrywanie tekstu wymaga uważnego przyjrzenia się dialogom, motywacjom, tonowi i relacjom, podczas gdy publiczność zastanawia się, w jaki sposób wybory aktorskie wpływają na znaczenie.

CZAS

**10-15
MINUT**

IŁOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Czytanie poprzez teatr należy do szerszej grupy metod rozwijania kompetencji czytelniczych opartych na dramie, w szczególności do Teatru Czytelników. Uczestnicy prezentują ekspresyjne czytanie scenariusza zaadaptowanego z utworu literackiego, zazwyczaj bez rozbudowanej scenografii, kostiumów ani konieczności uczenia się tekstu na pamięć. Metoda łączy uważne czytanie z występem, ponieważ czytelnicy muszą zrozumieć motywację, relacje, konflikt i ton, zanim zdecydują, w jaki sposób przedstawić tekst. Edukacja teatralna wykorzystuje również improwizację, nieruchome obrazy i debatę w rolach, aby badać sytuacje literackie poprzez działanie fizyczne. Występ może uczynić złożone sceny bardziej przystępnymi, a jednocześnie pokazać, w jaki sposób różne wybory prowadzą do odmiennych interpretacji. Daje uczestnikom możliwość sprawdzania znaczenia poprzez głos, ruch i interakcję. Tekst staje się czymś, w co uczestnicy aktywnie się wcielają.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do czytania teatralnego

Osoba prowadząca wyjaśnia, że uczestnicy będą odkrywać scenę literacką poprzez ekspresyjne czytanie i prostą inscenizację. Najważniejsze jest zrozumienie postaci, relacji i konfliktu, a nie uczenie się kwestii na pamięć ani przygotowywanie rozbudowanej scenografii.

02. Wybór i analiza sceny

Uczestnicy otrzymują albo wybierają krótką scenę z opowiadania, powieści albo sztuki. Indywidualnie lub w grupach wskazują cele, emocje i relacje postaci oraz główne napięcie obecne we fragmencie.

03. Przydzielanie ról i planowanie interpretacji

Uczestnicy dzielą się rolami i decydują, w jaki sposób każda postać powinna mówić, poruszać się i reagować. Biorą pod uwagę tempo, głośność, akcentowanie, mimikę i proste ustawienie na scenie, aby wyraźnie przedstawić konflikt i atmosferę.

04. Próba i występ

Grupy ćwiczą scenę, a następnie prezentują ją pozostałym uczestnikom. Mogą korzystać ze scenariuszy, narracji, nieruchomych obrazów albo ograniczonej improwizacji, jednak nie są potrzebne rozbudowane kostiumy, rekwizyty ani nauka tekstu na pamięć.

05. Porównywanie wyborów scenicznych

Po każdym występie publiczność omawia, w jaki sposób wybory aktorskie wpłynęły na znaczenie sceny. Uczestnicy porównują różne interpretacje tej samej postaci, relacji albo konfliktu.

06. Informacja zwrotna i refleksja

Grupa wskazuje, które wybory głosowe, ruchowe i zespołowe ułatwiły zrozumienie tekstu. Osoba prowadząca kończy aktywność, podkreślając, że występ może ujawniać motywacje, napięcia i alternatywne znaczenia, które bywają mniej widoczne podczas cichego czytania.

THEATRE READING

Odkrywaj scenę literacką poprzez głos, ruch i występ.

Występ może sprawić, że postaci, konflikt i znaczenie staną się bardziej widoczne.

1. SCENA I POSTACIE

SCENA

Z jaką sceną albo fragmentem pracujemy?

POSTACIE

Kto występuje w scenie i czego chce?

---

2. ZAPLANUJ WYSTĘP

ROLE

Kto będzie czytać, prowadzić narrację albo występować?

GŁOS

Jakiego tonu, tempa albo akcentowania użyjemy?

RUCH

Jak pokażemy napięcie albo relacje?

---

3. PRZEDSTAW I ZAUWAŻ

WYSTĘP

Co wydarzyło się w scenie?

INTERPRETACJA

W jaki sposób głos albo ruch zmieniły znaczenie?

KONTROLA KOŃCOWA

☐ Występ pomógł mi lepiej zrozumieć scenę.

☐ Wybory aktorskie zmieniły atmosferę tekstu.

24. PORTRET POSTACI

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Pisemne opisy często pozostawiają wystarczająco dużo przestrzeni, aby każdy czytelnik mógł wyobrazić sobie postać w inny sposób. W tej aktywności uczestnicy otrzymują anonimowy fragment opisujący postać literacką i tworzą jej wizualny portret, korzystając wyłącznie z informacji zawartych w tekście. Następnie prezentują swoje interpretacje, a grupa próbuje rozpoznać postać albo książkę, z której pochodzi opis.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Aktywności polegające na tworzeniu portretów postaci łączą uważne czytanie z wizualizacją, zachęcając uczestników do zbudowania obrazu na podstawie języka opisu. Wizualizacja jest uznaną strategią wspierającą rozumienie tekstu, w której czytelnicy tworzą mentalne obrazy postaci, miejsc i wydarzeń, wykorzystując szczegóły z tekstu oraz wcześniejszą wiedzę. Narysowanie rezultatu sprawia, że ten wewnętrzny proces staje się widoczny i pozwala porównać różne interpretacje tego samego opisu. Ukrycie tytułu źródłowego ogranicza zależność od znanych ilustracji, adaptacji filmowych albo wcześniej utrwalonych wizerunków postaci. Uczestnicy muszą więc oddzielić szczegóły podane bezpośrednio przez autora od cech stworzonych przez własną wyobraźnię. Aktywność pokazuje również, które elementy opisu czytelnicy uznają za najważniejsze podczas konstruowania obrazu postaci. Jeden opis może zainspirować kilka równie trafnych interpretacji wizualnych.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do aktywności „Portret postaci”

Osoba prowadząca wyjaśnia, że uczestnicy stworzą wizualny portret wyłącznie na podstawie anonimowego opisu literackiego. Powinni opierać się na szczegółach z tekstu, a nie na znanych ilustracjach, filmach ani wcześniejszej wiedzy o postaci.

02. Czytanie i wskazywanie kluczowych szczegółów

Uczestnicy uważnie czytają fragment i podkreślają informacje dotyczące wyglądu, ubioru, wieku, postawy, wyrazu twarzy i cech charakterystycznych. Oddzielają szczegóły podane bezpośrednio przez autora od pomysłów powstałych w ich własnej wyobraźni.

03. Tworzenie portretu

Indywidualnie albo w parach uczestnicy rysują lub projektują postać na podstawie wybranych dowodów z tekstu. Mogą dodać krótkie opisy albo cytaty z fragmentu, aby pokazać, które części tekstu wpłynęły na ich wybory.

04. Prezentowanie i porównywanie interpretacji

Uczestnicy prezentują swoje portrety bez ujawniania tekstu źródłowego. Grupa porównuje podobieństwa i różnice oraz omawia, dlaczego ten sam opis doprowadził do powstania kilku różnych interpretacji wizualnych.

05. Odgadywanie postaci

Publiczność próbuje rozpoznać postać, historię albo gatunek na podstawie wskazówek zawartych w portretach i oryginalnym opisie. Następnie osoba prowadząca ujawnia źródło i, jeśli jest to odpowiednie, porównuje prace uczestników z istniejącą ilustracją albo adaptacją.

06. Refleksja nad tekstem i wyobraźnią

Uczestnicy wskazują, które cechy pochodziły bezpośrednio z tekstu, a które zostały dodane dzięki wyobraźni. Osoba prowadząca kończy aktywność, podkreślając, że wizualizacja wspiera rozumienie tekstu, a jednocześnie pozwala na więcej niż jedną trafną interpretację tego samego opisu literackiego.

PORTRET POSTACI

Jeden opis. Wiele obrazów. Wykorzystaj tekst i swoją wyobraźnię.

Stwórz wizualny portret na podstawie anonimowego opisu literackiego.

1. OPIS

Przeczytaj uważnie fragment.
Wykorzystaj go jako jedyne źródło.

---

2. KLUCZOWE SZCZEGÓŁY

Wypisz szczegóły z tekstu. Oddziel
dowody z tekstu od własnych
pomysłów.

Z TEKSTU

MOJA WYOBRAŹNIA

---

3. PORTRET POSTACI

Narysuj albo zaprojektuj postać na podstawie opisu.

4. NOTATKI I ETYKIETY

Dodaj krótkie etykiety albo cytaty z opisu, które zainspirowały
Twoje wybory.

ZGADNIJ POSTAĆ

Jak myślisz, kim jest ta postać?

REFLEKSJA

Które cechy pochodzą
bezpośrednio z tekstu?

Które z wyobraźni?

DYSKUSJA

Jakie podobieństwa i różnice
zauważasz w innych portretach?

25.REMIKS OPOWIADANIA 2.0

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Historie stają się bardziej angażujące, gdy czytelnicy są zachęceni do kwestionowania ich kierunku i wyobrażania sobie alternatywnych możliwości. Uczestnicy analizują krótką narrację z wyraźnym konfliktem albo punktem zwrotnym, tworzą mapę jej przyczyn i konsekwencji, a następnie przeprojektowują kluczowy moment poprzez odgrywanie sceny, narrację albo nieruchomy obraz. Mogą następnie wykorzystać sugestie wygenerowane przez AI, aby udoskonalić sformułowania albo strukturę, jednocześnie krytycznie decydując, które pomysły rzeczywiście poprawiają ich wersję.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Story Remix 2.0 wywodzi się ze wspólnego przepisywania, adaptacji literackiej i mapowania związków przyczynowo-skutkowych. Podejścia te zachęcają uczestników do odnalezienia punktu zwrotnego w narracji, przeanalizowania wyborów, które do niego doprowadziły, oraz wyobrażenia sobie, jak inne decyzje mogłyby zmienić zakończenie. Improwizacja i techniki nieruchomych scen pozwalają przetestować alternatywne wersje poprzez występ, zanim zostaną zapisane. Generatywna AI wprowadza współczesny element, oferując sugestie do burzy mózgów, rozwijania albo poprawiania tekstu. Uczestnicy pozostają odpowiedzialni za ocenę tych propozycji, odrzucanie słabych pomysłów i zachowanie spójności własnej historii. Zachęca ich to do porównywania ludzkich intencji z możliwościami generowanymi przez maszynę, zamiast traktowania każdej sugestii jako jednakowo wartościowej. Technologia wspiera kreatywność, nie zastępując ludzkiego autorstwa.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do remiksowania historii

Osoba prowadząca przedstawia krótką narrację z wyraźnym konfliktem albo punktem zwrotnym. Uczestnicy krótko wskazują, co się wydarza, jakie wybory prowadzą do kluczowego momentu i dlaczego zmienia on kierunek historii.

02. Mapowanie przyczyn i konsekwencji

Indywidualnie, w parach albo w małych grupach uczestnicy tworzą prostą mapę przyczynowo-skutkową. Wskazują decyzje, działania i okoliczności, które doprowadziły do pierwotnego rezultatu.

03. Zmiana punktu zwrotnego

Uczestnicy wybierają jedną kluczową decyzję albo wydarzenie i wyobrażają sobie alternatywny przebieg. Omawiają, jak ta zmiana mogłaby wpłynąć na postaci, relacje, konflikt i zakończenie historii.

04. Testowanie nowej wersji

Grupy sprawdzają swoją alternatywną wersję poprzez krótką improwizację, scenę z narracją albo nieruchomy obraz. Obserwują, czy nowa sekwencja pozostaje logiczna i czy działania postaci nadal są wiarygodne.

05. Krytyczne korzystanie z sugestii AI

Uczestnicy mogą poprosić narzędzie generatywnej AI o pomysły dotyczące dialogu, struktury, konsekwencji albo sformułowań. Porównują sugestie z własną wersją, wybierają wyłącznie przydatne elementy i odrzucają pomysły, które osłabiają spójność albo zmieniają zamierzone znaczenie.

06. Prezentacja i refleksja

Grupy przedstawiają swoje zremiksowane historie i wyjaśniają, które elementy zmieniły, zachowały albo usunęły. Osoba prowadząca kończy aktywność, podkreślając, że narzędzia cyfrowe mogą wspierać burzę mózgów, ale to uczestnicy pozostają odpowiedzialni za znaczenie, jakość i ostateczną formę historii.

REMIKS OPOWIADANIA 2.0

Zmień jeden wybór. Odkrywaj nowe możliwości. Stwórz własną wersję.

Przemyśl punkt zwrotny na nowo. Zmień historię.

1. HISTORIA

Napisz krótkie streszczenie.

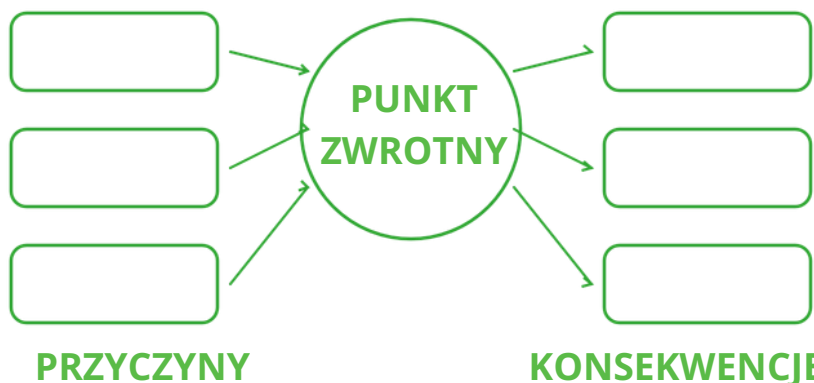

---

2. PRZYCZYNY → PUNKT ZWROTNY → KONSEKWENCJE

Pokaż, co doprowadziło do punktu zwrotnego i co wydarzyło się później.

3. ZMIEŃ PUNKT ZWROTNY

Jaką alternatywną decyzję albo wydarzenie wprowadzisz?

---

4. PRZETESTUJ NOWĄ WERSJĘ

Opisz albo naszkicuj swoją nową wersję.

---

5. POMYSŁY AI → WYKORZYSTAJ JE KRYTYCZNIE

Zapisz pomysły od AI i zdecyduj, które wykorzystać.

SUGESTIE AI

WYKORZYSTAJ/DOSTOSUJ/ODRZUĆ

DLACZEGO?

PODZIEL SIĘ I ZASTANÓW

Co zmieniłeś/aś, zachowałeś/aś albo usunąłeś/ęłaś? Dlaczego?

Czego nauczyłeś/aś się o opowiadaniu historii i korzystaniu z narzędzi cyfrowych?

---

26. NOWELA

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Tytuły książek mogą wywoływać wyraziste obrazy i skojarzenia jeszcze zanim poznamy ich treść. W tej aktywności uczestnicy przeglądają bibliotekę albo przygotowany zbiór, wybierają kilka tytułów i układają je w sekwencję stanowiącą podstawę nowej krótkiej narracji. Następnie rozwijają powiązania między tytułami i przedstawiają powstałą historię grupie.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Ta aktywność przypomina poezję tworzoną z tytułów umieszczonych na grzbietach książek oraz trwający od 1993 roku projekt Sorted Books Niny Katchadourian. W projekcie tym wybrane książki są układane w taki sposób, aby ich tytuły tworzyły krótkie wypowiedzi, wiersze, żarty albo miniaturowe narracje. Podejście to przekształca fizyczny księgozbiór w źródło znalezionej języka i twórczej kompozycji. Warianty edukacyjne zachęcają uczestników do wybierania tytułów, zmieniania ich kolejności i rozwijania powstającej sekwencji w pełniejszą historię. Proces ten sprzyja również uważniejszemu odkrywaniu nieznanых książek, które w innym przypadku mogłyby pozostać niezauważone na półce. Przypadkowe zestawienia tytułów stają się inspiracją dla wyobraźni, budowania kolejności i interpretacji. Samo przeglądanie książek staje się aktem opowiadania historii.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do opowiadania historii za pomocą tytułów

Osoba prowadząca wyjaśnia, że tytuły książek można łączyć, aby stworzyć wiersz, wypowiedź albo krótką narrację. Uczestnicy krótko analizują jeden albo dwa przykłady i omawiają, w jaki sposób osobne tytuły mogą sugerować postaci, emocje i wydarzenia.

02. Odkrywanie księgozbioru

Uczestnicy przeglądają bibliotekę, półkę w sali albo przygotowany zestaw książek. Zapisują tytuły, które przyciągają ich uwagę ze względu na obrazowość, nastrój, działanie albo możliwe powiązanie z innymi tytułami.

03. Wybieranie i układanie tytułów

Indywidualnie, w parach albo w małych grupach uczestnicy wybierają kilka tytułów książek i układają je w kolejności tworzącej znaczącą sekwencję. Mogą kilkakrotnie zmieniać układ, aż tytuły zaczną sugerować wyraźny kierunek.

04. Rozwijanie nowej historii

Uczestnicy wykorzystują sekwencję tytułów jako podstawę krótkiej narracji. Dodają postaci, miejsce akcji, konflikt i powiązania między tytułami, zachowując główną ideę wynikającą z ich układu.

05. Prezentowanie i porównywanie wersji

Uczestnicy prezentują wybrane książki albo karty z tytułami i przedstawiają swoje historie grupie. Odbiorcy zastanawiają się, w jaki sposób kolejność tytułów wpłynęła na historię i jak te same tytuły mogłyby posłużyć do stworzenia innej interpretacji.

06. Refleksja nad kreatywnym przeglądaniem

Grupa rozmawia o tym, które tytuły było najłatwiej, a które najtrudniej połączyć oraz czy aktywność zachęciła uczestników do zauważenia nieznanymi wcześniej książek. Osoba prowadząca kończy aktywność, podkreślając, że przeglądanie, wybieranie i układanie kolejności może stać się kreatywną formą czytania i opowiadania historii.

NOWELA

Przeglądanie książek może stać się opowiadaniem historii.

Przekształć tytuły książek w krótką historię.

1. WYBRANE PRZEZE MNIE TYTUŁY

TYTUŁ KSIĄŻEK

Które tytuły przyciągnęły moją uwagę?

WSPÓLNY POMYSŁ

Jaki nastrój, obraz albo związek je łączy?

---

2. ZBUDUJ HISTORIĘ

POSTACIE

Kto jest w opowiadaniu?

MIEJSCE AKCJI

Gdzie ma miejsce?

KONFLIKT

Czym jest główny problem?

---

3. NAPISZ OPOWIADANIE

Wykorzystaj sekwencję tytułów jako punkt wyjścia do stworzenia krótkiej narracji.

KONTROLA KOŃCOWA

☐ Przeglądanie pomogło mi zauważyć nowe książki.

☐ Te same tytuły mogłyby posłużyć do stworzenia innej historii.

27.KSIAŻKI I EKRANY

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Adaptacja ekranowa stanowi interpretację książki, a nie jej bezpośrednią wizualną kopię. W tej aktywności uczestnicy czytają wybrany fragment i oglądają odpowiadającą mu scenę z adaptacji filmowej albo telewizyjnej, zwracając uwagę na sposób przedstawienia postaci, atmosferę, dialogi, tempo i oddziaływanie emocjonalne. Następnie omawiają, co zostało zachowane, zmienione albo pominięte, oraz zastanawiają się nad powodami tych twórczych decyzji.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Porównywanie literatury z filmem jest uznaną metodą rozwijania kompetencji medialnych, która traktuje adaptację jako interpretację, a nie bezpośrednio odtworzenie. Wersje ekranowe muszą skracać, przedstawiać albo wizualizować materiał literacki za pomocą gry aktorskiej, montażu, muzyki, scenografii i pracy kamery. Edukacyjne aktywności porównawcze zachęcają uczestników do wskazywania, co zostało zachowane, zmienione albo pominięte, oraz do zastanowienia się nad powodami tych decyzji. Praca z oboma formatami może wzmacniać rozumienie literatury, ponieważ ponownie kieruje uwagę na sposób przedstawienia postaci, atmosferę, strukturę i szczegóły narracyjne. Różnice między wersjami często wynikają z możliwości i ograniczeń każdego medium, a nie jedynie z wierności albo niezgodności z oryginałem. Porównanie pomaga również uczestnikom dostrzec, w jaki sposób twórcy inaczej kierują uwagę odbiorców za pomocą słów, obrazów i dźwięku.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do adaptacji jako interpretacji

Osoba prowadząca wyjaśnia, że adaptacja filmowa albo telewizyjna nie jest dokładną kopią książki. Uczestnicy krótko omawiają, w jaki sposób gra aktorska, muzyka, montaż, scenografia i praca kamery mogą wpływać na sposób przedstawienia sceny literackiej.

02. Czytanie wybranego fragmentu

Uczestnicy czytają krótki fragment powieści, opowiadania albo sztuki. Indywidualnie albo w parach wskazują ważne szczegóły związane z postaciami, dialogiem, atmosferą, miejscem akcji i kolejnością wydarzeń.

03. Oglądanie wersji ekranowej

Grupa ogląda odpowiadającą fragmentowi scenę z adaptacji filmowej albo telewizyjnej. Uczestnicy zwracają uwagę na to, co zostało zachowane, zmienione, skrócone, przestawione albo pominięte.

04. Porównywanie dwóch formatów

Uczestnicy zapisują podobieństwa i różnice między wersją pisaną a ekranową. Zastanawiają się, w jaki sposób słowa, obrazy, gra aktorska, dźwięk, muzyka i tempo kształtują znaczenie oraz oddziaływanie emocjonalne sceny.

05. Interpretowanie decyzji twórczych

W parach albo małych grupach uczestnicy omawiają, dlaczego twórcy adaptacji mogli wprowadzić określone zmiany. Biorą pod uwagę ograniczenia praktyczne, grupę docelową, efekt dramatyczny oraz różne możliwości oferowane przez literaturę i film.

06. Dzielenie się i refleksja

Grupy przedstawiają swoje wnioski i wyjaśniają, która wersja skuteczniej przekazała im daną scenę. Osoba prowadząca kończy aktywność, podkreślając, że adaptacje oferują nowe interpretacje, a różnice nie oznaczają automatycznie, że jedna wersja jest lepsza albo mniej wierna.

KSIĄŻKI I EKRANY

Różne formaty. Różne wybory. Nowe interpretacje.

Porównaj fragment i jego adaptację ekranową.

1. FRAGMENT

Zapisz tytuł i autora. Streść fragment.

---

2. SCENA FILMOWA / TELEWIZYJNA

Zapisz tytuł i reżysera. Którą scenę obejrzałeś/aś?

---

3. PORÓWNANIE DWÓCH WERSJI

Co pozostało bez zmian?

Co było inne?

Co zostało pominięte?

---

4. DECYZJE TWÓRCZE

Jak myślisz, dlaczego twórcy filmu wprowadzili te zmiany?

---

5. WPŁYW I ZNACZENIE

Jak różnice wpływają na przesłanie i Twoje doświadczenie?

DZIELENIE SIĘ I REFLEKSJA

Która wersja lepiej przekazała Ci tę scenę?
Dlaczego?

Czego nauczyłeś/aś się o adaptacjach i możliwościach obu formatów?

28.ROZMOWA O CZYTANIU

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Rozmowa o tekście pomaga czytelnikom uporządkować myśli, sprawdzić własne interpretacje i zapamiętać ważne szczegóły. Po przeczytaniu uczestnicy odpowiadają na pytania otwarte dotyczące postaci, decyzji, tematów i możliwych powiązań z rzeczywistym życiem. Dyskusja ma nieformalny charakter i pozwala odkrywać różne opinie bez przekształcania rozmowy w test z jedną poprawną odpowiedzią.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Dyskusja skoncentrowana na tekście czerpie z teorii reakcji czytelnika, kręgów literackich i tradycji seminariów sokratejskich. Podejścia te traktują interpretację jako coś, co czytelnicy rozwijają poprzez zadawanie pytań, odwoływanie się do dowodów i pełną szacunku wymianę poglądów, a nie jako gotową wiedzę biernie przekazywaną przez osobę prowadzącą. Seminaria sokratejskie stawiają wspólny tekst w centrum rozmowy, natomiast kręgi literackie powierzają uczestnikom odpowiedzialność za przygotowywanie pytań i wybieranie znaczących fragmentów. Poznawanie odmiennych punktów widzenia może ujawnić szczegóły przeoczone przez poszczególnych czytelników i podważyć założenia, które początkowo wydawały się oczywiste. Dyskusja wzmacnia więc rozumienie tekstu, czyniąc interpretację procesem wspólnym, refleksyjnym i otwartym na zmianę. Daje również uczestnikom możliwość ćwiczenia uzasadniania własnych opinii dowodami z tekstu. Znaczenie rozwija się zarówno poprzez słuchanie, jak i mówienie.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do dyskusji skoncentrowanej na tekście

Osoba prowadząca wyjaśnia, że grupa będzie analizować wspólny tekst poprzez pytania otwarte, dowody i pełną szacunku rozmowę. Celem nie jest znalezienie jednej poprawnej odpowiedzi, lecz wspólne rozwijanie interpretacji.

02. Przygotowanie pytań i fragmentów

Uczestnicy ponownie czytają wybrany tekst i zapisują jedno albo dwa pytania, ważne cytaty albo momenty, które chcieliby omówić. Mogą skupić się na postaciach, decyzjach, tematach, emocjach albo powiązaniach z prawdziwym życiem.

03. Dzielenie się pierwszymi interpretacjami

Indywidualnie, w parach albo w małych grupach uczestnicy odpowiadają na pytania i wyjaśniają swoje początkowe pomysły. Zachęca się ich do odwoływania się do konkretnych słów, działań albo szczegółów z tekstu.

04. Dyskusja i porównywanie punktów widzenia

Grupa wymienia się interpretacjami, zadaje pytania uzupełniające i rozważa alternatywne perspektywy. Uczestnicy wsłuchują się w pomysły, których wcześniej nie zauważyli, i mogą zmienić swoje wcześniejsze rozumienie.

05. Budowanie wspólnej interpretacji

Grupa wskazuje najbardziej przekonujące pomysły i łączy je w szersze rozumienie tekstu. Zapisuje, gdzie opinie się różnią i które fragmenty wspierają poszczególne perspektywy.

06. Refleksja nad dyskusją

Uczestnicy zastanawiają się, w jaki sposób słuchanie innych wpłynęło na ich rozumienie tekstu. Osoba prowadząca kończy aktywność, podkreślając, że znaczenie rozwija się zarówno poprzez mówienie, jak i słuchanie, a interpretacje powinny być poparte dowodami z tekstu.

ROZMOWA O CZYTANIU

Odkrywaj wspólny tekst poprzez pytania, dowody i różne punkty widzenia.

Znaczenie rozwija się zarówno poprzez słuchanie, jak i mówienie.

1. PYTANIA I FRAGMENTY

PYTANIE

Jakie pytanie chcę omówić?

FRAGMENT

Jaki cytat chcę wnieść do dyskusji?

---

2. PIERWSZE INTERPRETACJE

MÓJ POMYSŁ

Jaka jest moja pierwsza interpretacja?

DOWÓD Z TEKSTU

Które słowa albo szczegóły ją potwierdzają?

---

3. PRZEDYSKUTUJ I PORÓWNAJ

INNE PUNKTY WIDZENIA

Co zauważyli inni uczestnicy?

ZMIEŃ / DODAJ

Czy zmieniłem/am albo rozwinąłem/ęłam
swój pomysł?

---

4. ZBUDUJ WSPÓLNE INTERPRETACJE

SHARED UNDERSTANDING

Które pomysły wydawały się najbardziej
przekonujące?

RÓŻNICE

Które opinie pozostały odmienne?

29.CZYTANIE PODCASTOWE

**SIŁA
ZWIĘZŁOŚCI**

Tworzenie podcastu wymaga od uczestników zrozumienia tekstu na tyle dobrze, aby potrafili jasno wyjaśnić go innej osobie. W tej aktywności wybierają utwór literacki albo fragment, wskazują jego główne idee i przygotowują krótki scenariusz zawierający streszczenie, interpretację, dyskusję albo recenzję. Nagrywanie odcinka rozwija umiejętności planowania, pisania, mówienia i aktywnego słuchania, natomiast jego poprawianie zachęca uczestników do sprawdzenia, czy ich przekaz jest spójny i poparty tekstem.

CZAS

**10-15
MINUT**

ILOŚĆ GRUPY

**10-20
UCZESTNIKÓW**

TRUDNOŚĆ

ŁATWE

MATERIAŁY

NIEPOTRZEBNE

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna ● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Podcasting edukacyjny rozwinął się wraz z upowszechnieniem łatwo dostępnych technologii nagrywania, które umożliwiły osobom uczącym się tworzenie recenzji, wywiadów, dzienników audio i komentarzy analitycznych. Przygotowanie odcinka obejmuje pełny zestaw działań związanych z kompetencjami czytelniczymi: wybieranie informacji, streszczanie tekstu, opracowanie scenariusza, poprawianie go pod kątem jasności oraz wypowiadanie się z myślą o odbiorcach. Produkcję podcastów łączono również z ekspresyjnym czytaniem i dramatyzacją dźwiękową, co daje uczestnikom wyraźny powód, aby wracać do materiału źródłowego. Odsłuchiwanie nagrania pomaga im ocenić, czy ich wyjaśnienie jest spójne, angażujące i poparte tekstem. Rzeczywista albo wyobrażona publiczność nadaje pisaniu i interpretacji wyraźniejszy cel komunikacyjny. Proces produkcji zachęca również do wielokrotnego poprawiania materiału, ponieważ niejasne pomysły stają się od razu zauważalne po wypowiedzeniu ich na głos.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do tworzenia podcastu

Osoba prowadząca wyjaśnia, że uczestnicy przekształcą swoje rozumienie tekstu literackiego w krótki odcinek podcastu. Krótko omawiają możliwe formaty, takie jak recenzja, wywiad, komentarz, dziennik audio albo dyskusja.

02. Wybór i analiza tekstu

Uczestnicy wybierają utwór literacki albo fragment i wskazują jego główne idee, ważne wydarzenia, postaci oraz tematy. Decydują, które informacje będą najbardziej istotne i interesujące dla zamierzonych odbiorców.

03. Planowanie i pisanie scenariusza

Indywidualnie, w parach albo w małych grupach uczestnicy przygotowują krótki scenariusz. Może on zawierać streszczenie, interpretację, osobistą reakcję, rekomendację, cytat albo pytanie do dyskusji.

04. Nagrywanie odcinka

Uczestnicy nagrywają podcast za pomocą telefonu, tabletu albo komputera. Skupiają się na wyraźnej wymowie, odpowiednim tempie, ekspresyjnym sposobie wypowiedzi i logicznej strukturze, którą słuchacze mogą łatwo śledzić.

05. Odsłuchiwanie i poprawianie

Uczestnicy odsłuchują nagranie i oceniają, czy przekaz jest jasny, angażujący i poparty tekstem. Poprawiają niejasne fragmenty, udoskonalają scenariusz albo ponownie nagrywają wybrane części.

06. Udostępnianie i refleksja

Wybrane odcinki są prezentowane grupie albo udostępniane w zamkniętej przestrzeni cyfrowej. Uczestnicy omawiają, w jaki sposób wypowiedzianie się z myślą o odbiorcach wpłynęło na ich rozumienie tekstu oraz jak nagrywanie wspierało planowanie, poprawianie i interpretację.

CZYTANIE PODCASTOWE

Przekształć czytanie w krótki odcinek podcastu.

Mówienie o tekście pomaga lepiej go zrozumieć.

1. TEKST + FORMAT

MÓJ TEKST

Jaki tekst albo fragment wybrałem/am?

RODZAJ PODCASTU

Jaki rodzaj odcinka nagram?

recenzja, wywiad, komentarz, dziennik, dyskusja

---

2. ZAPLANUJ ODCINEK

GŁÓWNA IDEA

Jakie jest główne przesłanie?

PUNKTY

Jakie 2–3 pomysły chcę uwzględnić?

ODBIORCY

Do kogo mówię?

---

3. SCENARIUSZ + NAGRANIE

SCENARIUSZ

Napisz wprowadzenie albo najważniejsze kwestie.

SPOSÓB WYPOWIEDZI

Jak powinienem/powinnam brzmieć?
wyraźnie, spokojnie, ekspresyjnie, w odpowiednim tempie

---

4. ODSŁUCHAJ + POPRAW

CO ZADZIAŁAŁO?

Co brzmiało jasno i interesująco?

POPRAW

Co powinienem/powinnam zmienić albo nagrać ponownie?

30.DZIENNIKI REFLEKSJI

Osobista refleksja może pomóc czytelnikowi zbudować silniejszą i trwalszą relację z książką. W tej praktyce uczestnicy prowadzą dziennik, w którym po każdej sesji czytelniczej zapisują swoje reakcje emocjonalne, pytania, powiązania z prawdziwym życiem, cytaty, rysunki albo alternatywne wersje dalszych wydarzeń. Wybrane wpisy mogą być dobrowolnie udostępniane podczas rozmów w małych grupach, natomiast prywatne refleksje pozostają całkowicie pod kontrolą uczestnika. W ramach bookletu praktyka ta wykracza poza sam moment kontaktu z tekstem i wspiera indywidualną interpretację, krytyczne myślenie oraz samoświadomość.

O praktyce

Równowaga hybrydowa

● Tradycyjna

● Cyfrowa

POCHODZENIE DOBREJ PRAKTYKI

Dzienniki refleksji po lekturze opierają się na teorii reakcji czytelnika i podejściu transakcyjnym, które podkreślają relację między tekstem a doświadczeniami, emocjami i pytaniami czytelnika. Prowadzenie dziennika pozwala uczestnikom zatrzymać się, zapisywać swoje interpretacje i obserwować, jak ich rozumienie rozwija się z czasem. Wpisy mogą obejmować streszczenia, przewidywania, cytaty, rysunki, osobiste skojarzenia albo wyobrażenia odpowiedzi pisane z perspektywy postaci. Niektóre refleksje mogą wspierać dyskusję grupową, natomiast bardziej osobiste wpisy mogą pozostać prywatne. Powracanie do wcześniejszych stron pomaga czytelnikom dostrzec, jak kolejne rozdziały, rozmowy i doświadczenia zmieniły ich pierwsze wrażenia. Regularne prowadzenie dziennika może również sprawić, że subtelne zmiany w rozumieniu staną się bardziej widoczne dla czytelnika. Dziennik pozwala zachować czytanie jako rozwijające się doświadczenie.

Cele

- Rozwijanie umiejętności wyrażania złożonych idei za pomocą zwięzłego i celowego języka.
- Zachęcanie do kreatywnego opowiadania historii, interpretacji i wspólnej refleksji.
- Porównywanie sposobów konstruowania i przekazywania znaczenia w formatach cyfrowych, mówionych i drukowanych.

Przygotowanie

Zbierz materiały, takie jak:

- Małe karty, karteczki samoprzylepne albo kartki papieru.
- Długopisy albo markery.
- Duży arkusz papieru, tablica albo wspólna tablica cyfrowa.
- Ekran albo projektor do wyświetlania cyfrowych historii, jeśli są dostępne.

KONKRETNE KROKI

01. Wprowadzenie do dziennika refleksji po lekturze

Osoba prowadząca wyjaśnia, że uczestnicy będą korzystać z dziennika, aby zapisywać, jak z czasem rozwija się ich rozumienie tekstu. Wpisy mogą zawierać myśli, emocje, pytania, cytaty, rysunki albo osobiste skojarzenia.

02. Czytanie i zauważanie

Uczestnicy czytają wybrany fragment albo rozdział i wskazują jeden lub dwa momenty, które przyciągnęły ich uwagę. Zastanawiają się, co ich zaskoczyło, zdezorientowało, zainteresowało albo poruszyło emocjonalnie.

03. Tworzenie wpisu w dzienniku

Uczestnicy odpowiadają w formie pisemnej albo wizualnej. Mogą streścić ważny moment, zapisać pytanie, sformułować przewidywanie, połączyć tekst z prawdziwym życiem albo napisać z perspektywy postaci.

04. Dzielenie się wybranymi refleksjami

W parach albo małych grupach uczestnicy mogą dobrowolnie podzielić się częścią swojego wpisu. Słuchacze reagują z szacunkiem, zadają pytania uzupełniające i porównują, jak ten sam tekst wywołał różne reakcje.

05. Powrót i aktualizacja

Po przeczytaniu kolejnych części uczestnicy wracają do wcześniejszego wpisu i zastanawiają się, czy ich interpretacja się zmieniła. Dodają krótką notatkę wyjaśniającą, jakie nowe informacje, rozmowy albo doświadczenia wpłynęły na ich rozumienie.

06. Refleksja końcowa

Uczestnicy zastanawiają się, jak prowadzenie dziennika wpłynęło na ich koncentrację, interpretację i relację z tekstem. Osoba prowadząca podkreśla, że dzienniki mogą zachować czytanie jako rozwijające się doświadczenie oraz że osobiste wpisy mogą pozostać prywatne.

DZIENNIKI REFLEKSJI

Zapisuj swoje myśli, uczucia i pytania, obserwując, jak z czasem rozwija się Twoje rozumienie tekstu.

Twój dziennik zachowuje czytanie jako rozwijające się doświadczenie.

1. CZYTANIE I ZAUWAŻANIE

Jaki fragment albo rozdział przeczytałeś/aś?

Które momenty przyciągnęły Twoją uwagę? Co Cię zaskoczyło, zdezorientowało, zainteresowało albo poruszyło emocjonalnie?

---

2. WPIS W DZIENNIKU

Napisz albo narysuj swoją odpowiedź. Możesz streścić ważny moment, zapisać pytanie, sformułować przewidywanie, połączyć tekst z prawdziwym życiem albo napisać z perspektywy postaci.

3. PODZIEL SIĘ I PRZEDYSKUTUJ

Którą częścią wpisu chcesz się podzielić?
Jakie pytania albo reakcje pojawiły się ze strony innych osób?

---

4. WRÓĆ I UZUPEŁNIJ

Jak zmieniła się Twoja interpretacja? Jakie nowe informacje, rozmowy albo doświadczenia wpłynęły na Twój sposób myślenia?

---

5. REFLEKSJA KOŃCOWA

Jak prowadzenie dziennika wpłynęło na Twoją koncentrację, interpretację i relację z tekstem?

Jedno spostrzeżenie albo wniosek, który chcesz zapamiętać:
